

Cel voor Financiële Informatieverwerking
Gulden Vlieslaan 55 bus 1
1060 Brussel
tel. : +32 2 533 72 11
fax : +32 2 533 72 00
e-mail: info@ctif-cfi.be
webstek: <http://www.ctif-cfi.be>

TOELICHTING

VOOR DE ONDERWORPEN ENTITEITEN

BEDOELD IN ARTIKEL 5

VAN DE WET VAN 18 SEPTEMBER 2017

TOT VOORKOMING VAN HET WITWASSEN VAN GELD EN

DE FINANCIERING VAN TERRORISME EN TOT

BEPERKING VAN HET GEBRUIK VAN CONTANTEN

MET BETREKKING TOT DE MELDING VAN INFORMATIE

AAN

DE CEL VOOR FINANCIËLE INFORMATIEVERWERKING

26 oktober 2017

Deze toelichting schrapt en vervangt de Richtsnoeren van 12 december 2013.

Inhoudsopgave

INLEIDING	4
HOOFDSTUK 1: WIE MOET MELDEN?	7
1. DE ONDERWORPEN ENTITEITEN BEDOELD IN ARTIKEL 5, § 1 VAN DE WET	7
2. ANDERE MELDENDE OVERHEDEN BEDOELD IN ARTIKEL 79, §§ 2 EN 3 VAN DE WET	7
3. PERSONEN DIE BEVOEGD ZIJN OM TOT EEN MELDING AAN DE CFI OVER TE GAAN	7
3.1. <i>In de onderworpen entiteiten bedoeld in artikelen 5, §1, 1° tot en met 22°, en 29° tot en met 33° van de Wet, zijnde: alle onderworpen entiteiten met uitzondering van de niet-financiële beroepen, onderworpen aan het beroepsgeheim in de zin van 458 Strafwetboek, bedoeld in artikel 5, § 1, 23° tot en met 28° van de Wet.....</i>	7
3.1.1. <i>Melding door de "Anti-Money Laundering Compliance Officer" of "AMLCO".....</i>	8
3.1.2. <i>Melding door een bestuurder, personeelslid, agent of distributeur van de onderworpen entiteit</i>	8
3.2. <i>In de onderworpen entiteiten bedoeld in artikelen 5, §1, 23° tot en met 28° van de Wet zijnde: de cijferberoepen, de gerechtsdeurwaarders, de notarissen en de advocaten.</i>	9
3.2.1. <i>Melding door de "Anti-Money Laundering Compliance Officer" of "AMLCO".....</i>	9
3.2.2. <i>Melding door een personeelslid of vertegenwoordiger van de onderworpen entiteit, die zelf de hoedanigheid heeft van onderworpen entiteit.....</i>	9
HOOFDSTUK 2: WAT VERSTAAT MEN ONDER “WITWASSEN VAN GELD” EN “FINANCIERING VAN TERRORISME”?	11
1. WITWASSEN VAN GELD	11
2. FINANCIERING VAN TERRORISME	12
HOOFDSTUK 3: IN WELKE GEVALLEN MELDEN?	14
1. MELDING VAN VERDACHTE GELDMIDDELEN, VERRICHTINGEN OF POGING TOT VERRICHTINGEN, EN FEITEN (ARTIKEL 47 VAN DE WET)	14
1.1. <i>Wat moet er gemeld worden.....</i>	14
1.2. <i>Tijdstip van de melding.....</i>	16
1.3. <i>Een individuele en subjectieve plicht.....</i>	19
1.4. <i>Geen verplichting tot identificatie van de onderliggende criminele activiteit bij de melding van een vermoeden van witwassen van geld.....</i>	21
1.5. <i>Melding door advocaten: via de Stafhouder waartoe zij behoren .</i>	22
1.6. <i>Beperkingen aan de meldplicht wegens het inroepen van het beroepsgeheim.....</i>	24
1.7. <i>Melding naar aanleiding van een (gerechtelijke) vordering.....</i>	26
2. MELDING MET BETREKKING TOT DE TOEPASSING VAN MAATREGELEN TER BEVRIEZING VAN DE TEGOEDEN VAN BEPAALDE PERSONEN EN ENTITEITEN MET HET OOG OP DE STRIJD TEGEN DE FINANCIERING VAN TERRORISME	27
3. MELDING VAN VERMOEDEN VAN FINANCIERING VAN PROLIFERATIE VAN MASSAVERNIEGINGSWAPENS	30
3.1. <i>Algemene context</i>	30

3.2.	<i>Melding met betrekking tot beperkende maatregelen ten aanzien van de Democratische Volksrepubliek Korea</i>	32
4.	MELDING INGEVOLGE ONTBREKENDE OF ONVOLLEDIGE INFORMATIEVERSTREKKING BETREFFENDE BIJ GELDOVERMAKINGEN TE VOEGEN INFORMATIE OVER DE BETALER OF DE BEGUNSTIGDE	33
5.	MELDING ALS GEVOLG VAN DE ANALYSE VAN ATYPISCHE VERRICHTINGEN (ARTIKEL 45 VAN DE WET).....	33
6.	MELDING ALS GEVOLG VAN PROBLEMEN BIJ HET UITVOEREN VAN DE WAAKZAAMHEIDSMATREGELEN (ARTIKEL 46 VAN DE WET)	35
7.	OBJECTIEVE MELDINGSPLICHTEN.....	36
7.1.	<i>Objectieve meldplicht voor de geldmiddelen, verrichtingen en feiten bepaald door de Koning (artikel 47, § 3 van de Wet)</i>	36
7.2.	<i>Objectieve meldplicht ten aanzien van landen of gebieden waarvan de wetgeving als ontoereikend wordt erkend of waarvan wordt aangenomen dat hun gebruiken een hinderpaal vormen in de strijd tegen het witwassen van geld of de financiering van terrorisme (artikel 54 van de Wet)</i>	36
7.3.	<i>Objectieve meldplicht bij het gebruik van contanten bij een vastgoedtransactie (artikel 66, § 2 van de Wet)</i>	39

HOOFDSTUK 4: TE VOLGEN MODALITEITEN BIJ MELDING AAN DE CFI 41

1.	MELDING VAN DE INFORMATIE	41
2.	MELDINGSFORMULIER.....	42
3.	OPVOLGING VAN DE ONTVANGEN MELDINGEN	42
4.	VERTROUWELIJK KARAKTER VAN DE MELDING AAN, EN DE VERZOEKEN TOT BIJKOMENDE INFORMATIE VANWEGE, DE CFI	43

HOOFDSTUK 5: BESCHERMING VAN DE MELDERS..... 47

1.	IMMUNITEIT	47
2.	BESCHERMING TEGEN BEDREIGING, DADEN VAN AGRESSIE OF INTIMIDATIE .	48
3.	TERUGKOPPELING VAN INFORMATIE.....	49

HOOFDSTUK 6 : BESCHERMING PERSOONLIJKE LEVENSSFEER .. 51

BIJLAGE: MODEL VAN MELDINGSFORMULIER.....	55
---	----

Inleiding

De wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten¹ (hierna de “Wet” genoemd) voorziet een reeks preventieve en administratief gesanctioneerde maatregelen, en voert in hoofde van de onderworpen entiteiten, naast een samenwerkingsverplichting voor het opsporen van geldmiddelen, verrichtingen of pogingen tot verrichtingen en feiten die mogelijk verband houden met witwassen van geld of met financiering van terrorisme, met inbegrip van de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens, een verplichting in deze gegevens te melden aan een daartoe speciaal in het leven geroepen overheid, namelijk de Cel voor Financiële Informatieverwerking (hierna de “CFI” genoemd).

Deze algemene verplichting om mee te werken aan de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme omvat voor de onderworpen entiteiten verschillende verplichtingen, nl.:

- het nemen van passende maatregelen die evenredig zijn met hun aard en omvang voor het identificeren en beoordelen van de risico's van witwassen van geld en van financiering van terrorisme waaraan ze zijn blootgesteld, rekening houdend met de kenmerken van hun cliënten, producten, diensten of verrichtingen die ze aanbieden, de betrokken landen of geografische gebieden, en de leveringskanalen waarop een beroep wordt gedaan, zijnde de algemene risicobeoordeling;
- het nemen ten aanzien van hun cliënten van waakzaamheidsmaatregelen die bestaan in het volgende :
 - o het identificeren en verifiëren van de identiteit van hun cliënten, en in voorkomend geval hun lasthebbers en uiteindelijke begunstigen, alsook de begunstigen van levensverzekeringsovereenkomsten, en in voorkomend geval de uiteindelijke begunstigen van deze begunstigen;
 - o het beoordelen van de kenmerken van de cliënt en het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie of de occasionele verrichting en daartoe in voorkomend geval bijkomende informatie inwinnen;
 - o een voortdurende waakzaamheid aan de dag te leggen ten aanzien van de zakelijke relaties en verrichtingen, die evenredig is met het geïdentificeerd risiconiveau, zodat atypische verrichtingen kunnen worden opgespoord en, *in fine*, de melding van verdachte verrichtingen aan de CFI mogelijk wordt;
- de voornoemde waakzaamheidsverplichtingen te baseren op een individuele beoordeling van de risico's van witwassen van geld en van financiering van terrorisme, rekening houdend met de bijzondere kenmerken van de cliënt en de zakelijke relatie of de betrokken verrichting, alsook met de voornoemde algemene risicobeoordeling;

¹ B. St., 6 oktober 2017, blz. 90839. De Wet is in werking getreden op 16 oktober 2017.

- de documenten met betrekking tot de identificatie en de uitgevoerde verrichtingen te bewaren;
- de verplichting actief en doeltreffend met de CFI samen te werken door alle opgespoorde verdachte geldmiddelen, verrichtingen pogingen tot verrichtingen en feiten te melden en alle verzoeken om informatie te beantwoorden.

Om aan al deze verplichtingen te voldoen moeten de onderworpen entiteiten onder meer beschikken over:

- doeltreffende gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen, die evenredig zijn met hun aard en omvang, en waarbij onder meer een verantwoordelijke moet worden aangeduid die belast is met het toezicht op de tenuitvoerlegging van deze procedures en maatregelen;
- personeelsleden, agenten of distributeurs die voldoende betrouwbaar zijn volgens de risico's die aan hun taken en functies verbonden zijn, en voldoende gesensibiliseerd en opgeleid zijn voor de risico's van witwassen van geld en van financiering van terrorisme, zodat ze opbouwend aan de voorkoming van deze kunnen meewerken.

Deze toelichting, behalve met betrekking tot de verplichtingen informatie aan de CFI te melden, slaat niet op de verplichtingen die hierboven worden opgesomd, die allen terug te vinden zijn in Boek II van de Wet. In overeenstemming met artikel 86 van de Wet worden deze verplichtingen verder uitgewerkt in beroepsreglementen die door de toezichtsautoriteiten van elke onderworpen entiteit bedoeld in de Wet worden opgesteld. Deze toelichting is bedoeld om de onderworpen entiteiten, alsook hun toezichtsautoriteiten, bij te staan bij de toepassing van de meldingsplicht die hieruit voortvloeit, en dit zonder afbreuk te doen aan hun reglementaire bevoegdheid beoogt in artikel 86 van de Wet.

De beperkende maatregelen ten aanzien van Staten, sommige personen en entiteiten zoals bepaald door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, die door de Europese Unie ten uitvoer worden gelegd, of bepaald op nationaal niveau door de Nationale Veiligheidsraad spelen eveneens een rol bij de bestrijding van het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens ("WG/FTP") en worden hierna ook toegelicht. De te ontwikkelen en toe te passen doeltreffende gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen, moeten er ook voor zorgen dat er voldaan wordt aan de bindende bepalingen inzake financiële embargo's, bevrozingen van tegoeden en andere beperkende maatregelen en de waakzaamheidsplichten in het kader van de strijd tegen terrorisme, financiering van terrorisme of financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens welke op internationaal, Europees of nationaal vlak worden opgelegd.

Deze toelichting werd bijgewerkt om rekening te houden met de wetswijzigingen die door de Wet werden doorgevoerd, deze worden hieronder nader verduidelijkt. De Wet heeft hoofdzakelijk tot doel het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme te voorkomen. Ze verzekert de omzetting van de Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming

van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (hierna de “Richtlijn (EU) 2015/849”).

Hoofdstuk 1: Wie moet melden?

1. De onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1 van de Wet

Artikel 5, § 1 van de Wet bepaalt het toepassingsgebied *ratione personae* van de Wet door aan te geven op welke financiële en niet-financiële ondernemingen en beroepen, gekwalificeerd als “onderworpen entiteiten” de verplichtingen inzake de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, voorzien in Boek II van de Wet, van toepassing zijn.

Dit toepassingsgebied moet onderscheiden worden van dit voorzien in Boek III van de Wet dat betrekking heeft op de beperkingen van het gebruik van contanten en waarvan de bepalingen zijn opgenomen in artikel 66, § 2, eerste lid, en artikel 67, van de Wet en van toepassing zijn op alle natuurlijke of rechtspersonen die betalingen of giften doen als bedoeld in deze bepalingen.

2. Andere meldende overheden bedoeld in artikel 79, §§ 2 en 3 van de Wet

De CFI is bovendien belast met het ontvangen en het analyseren van de informatie, behandeld als meldingen, meegedeeld door de overheden, bedoeld in artikel 79, §§ 2 en 3 van de Wet.

3. Personen die bevoegd zijn om tot een melding aan de CFI over te gaan

Art. 49. In principe wordt elke informatie of elke inlichting bedoeld in de artikelen 47 en 48 gemeld aan de CFI door de persoon of personen aangewezen krachtens artikel 9, § 2.

Elke bestuurder, personeelslid, agent of distributeur van een onderworpen entiteit bedoeld in artikel 5, § 1, 1° tot en met 22°, en 29° tot en met 33°, evenals elk personeelslid of vertegenwoordiger van een onderworpen entiteit bedoeld in artikel 5, § 1, 23° tot en met 28°, die zelf de hoedanigheid heeft van onderworpen entiteit, meldt evenwel persoonlijk de desbetreffende informatie of inlichtingen aan de CFI telkens wanneer de in het eerste lid bedoelde procedure niet kan worden gevolgd.

Artikel 49 van de Wet bepaalt wie binnen de onderworpen entiteit bevoegd is om aan de CFI te melden.

3.1. In de onderworpen entiteiten bedoeld in artikelen 5, §1, 1° tot en met 22°, en 29° tot en met 33° van de Wet, zijnde: alle onderworpen entiteiten met uitzondering van de niet-financiële beroepen, onderworpen aan het beroepsgeheim in de zin van 458 Strafwetboek, bedoeld in artikel 5, § 1, 23° tot en met 28° van de Wet.

3.1.1. Melding door de "Anti-Money Laundering Compliance Officer" of "AMLCO"

Krachtens artikel 49 van de Wet gebeurt de melding en de mededeling van bijkomende informatie aan de CFI normaal gezien door de antiwitwasverantwoordelijke, beter bekend als de "Anti-Money Laundering Compliance Officer" of "AMLCO" (hierna "AMLCO").

De AMLCO is of zijn de personen die conform artikel 9, § 2 van de Wet belast zijn met de concrete tenuitvoerlegging van het beleid inzake de strijd tegen het WG/FTP.

De AMLCO is dus belast met:

- het concreet ten uitvoer leggen van de doeltreffende gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen, aangepast aan de aard en de omvang van de onderworpen entiteit (zoals opgesomd in artikel 8 van de Wet);
- het analyseren van atypische verrichtingen en van de gevallen waarin de waakzaamheidsplichten niet konden worden vervuld, en het opstellen van schriftelijke verslagen hierover (conform de artikelen 45 en 46 van de Wet); en
- het beslissen om meldingen van vermoedens aan de CFI door te geven, alsook het mededelen aan deze laatste van alle andere met toepassing van de Wet vereiste informatie (conform artikelen 47 en 48 van de Wet).

Naast deze toezichts- en operationele verantwoordelijkheden is de AMLCO eveneens verantwoordelijk voor de sensibilisering en opleiding van de personeelsleden en, in voorkomend geval, van de agenten en distributeurs van de onderworpen entiteit (conform artikel 11 van de Wet).

De AMLCO zijn dan ook voor de CFI de meest belangrijke contactpersonen.

De aanwijzing van een AMLCO is vereist, ongeacht of de onderworpen entiteit een natuurlijke of rechtspersoon is.

Met betrekking tot betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld die hun activiteiten uitoefenen op het Belgische grondgebied door er een beroep te doen op agenten of distributeurs, moet de persoon die de functie van AMLCO uitoefent binnen het voornoemde netwerk van agenten of distributeurs, in België gevestigd zijn, zodat een rechtstreeks contact met de CFI maar ook met de toezichthouder, zijnde de Nationale Bank van België, mogelijk is.

3.1.2. Melding door een bestuurder, personeelslid, agent of distributeur van de onderworpen entiteit

Elke bestuurder, personeelslid, agent of distributeur van de betrokken onderworpen entiteit kan echter ook persoonlijk informatie aan de CFI meedelen *telkens en enkel en alleen* wanneer de normale procedure via de AMLCO niet kan worden gevolgd.

Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de AMLCO niet tijdig kan worden bereikt, of wanneer de leiding van de bedoelde onderworpen entiteit zelf lijkt betrokken te zijn in een witwasactiviteit of een geval van financiering van terrorisme of proliferatie en om deze reden de melding beletten².

Zodra de CFI de melding ontvangt, bevestigt zij de ontvangst ervan.

3.2. In de onderworpen entiteiten bedoeld in artikelen 5, §1, 23° tot en met 28° van de Wet zijnde: de cijferberoepen, de gerechtsdeurwaarders, de notarissen en de advocaten.

3.2.1. Melding door de "Anti-Money Laundering Compliance Officer" of "AMLCO"

Krachtens artikel 49 van de Wet gebeurt de melding en de mededeling van bijkomende informatie aan de CFI normaal gezien door de "AMLCO" zijnde de persoon of personen die conform artikel 9, § 2 van de Wet belast zijn met de concrete tenuitvoerlegging van het beleid inzake de strijd tegen het WG/FTP, zoals dit binnen de onderworpen entiteit werd beslist door het daartoe aangewezen lid van het bestuursorgaan binnen de onderworpen entiteit, in toepassing van artikel 9, § 1 van de Wet³.

Voor advocaten dient een melding aan de CFI verplicht via de Stafhouder van de Orde waartoe zij behoren te verlopen (zie infra, Hoofdstuk 3, 1.2.5.).

Alle niet-financiële beroepen zijn verplicht om een AMLCO aan te duiden.

Rekening houdend met de complexiteit van de verplichtingen die de Wet aan de onderworpen entiteiten oplegt, wordt nu dus ook vereist dat iedere onderworpen entiteit zonder uitzondering verplicht is om een AMLCO aan te duiden. Wanneer de onderworpen entiteit een natuurlijke persoon is en het aantal door haar tewerkgestelde personen de aanwijzing uit hun midden van een AMLCO niet toelaat, of wanneer de aard of de omvang van de activiteiten zulks niet rechtvaardigen, worden de taken van de AMLCO dus rechtstreeks uitgeoefend door de natuurlijke persoon die de hoedanigheid heeft van onderworpen entiteit.

3.2.2. Melding door een personeelslid of vertegenwoordiger van de onderworpen entiteit, die zelf de hoedanigheid heeft van onderworpen entiteit

Voor de niet-financiële beroepen, onderworpen aan het beroepsgeheim in de zin van artikel 458 van het Strafwetboek, bedoeld in artikel 5, § 1, 23° tot en met 28°, van de Wet wordt uitdrukkelijk bepaald, dat het aan de beroepsuitoefenaar (bedrijfsrevisor, auditor, externe boekhouder-expert, externe fiscaal adviseur, erkende externe boekhouder, notaris, gerechtsdeurwaarder of advocaat) is om zelf over te gaan tot melding, en dus niet aan een medewerker wanneer de AMLCO verhinderd is om over te gaan tot de melding.

² *Parl. St.*, Senaat, 1991-1992, nr. 468-1, blz. 18.

³ Zie supra, punt 3.1.1., van dit hoofdstuk voor de beschrijving van de taken van de AMLCO.

Dergelijke melding dient echter niet noodzakelijk uit te gaan van de titularis belast met het dossier, maar wel van een lid van het kabinet die titularis is van het bedoelde beroep.

Voor deze niet-financiële beroepen geldt dat, wanneer de AMLCO niet kan voldoen aan zijn verplichting, de werknemers van deze beroepsuitoefenaars niet persoonlijk mogen overgaan tot het doorsturen van een dergelijke melding. Dit is niet toegelaten, gezien de specificiteit van deze beroepen, die onderworpen zijn aan het beroepsgeheim.

In een arrest van 23 januari 2008 heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat deze mogelijkheid een aantasting zou inhouden van het beroepsgeheim van de advocaat en annuleerde dan ook de verwijzing naar advocaten in artikel 18, tweede lid, van de wet van 11 januari 1993, gewijzigd bij artikel 30, 2°, van de wet van 12 januari 2004. Deze redenering geldt dan ook voor de andere beoogde niet-financiële beroepen.

Zodra de CFI de melding ontvangt, bevestigt zij de ontvangst ervan.

Hoofdstuk 2: Wat verstaat men onder “witwassen van geld” en “financiering van terrorisme”?

1. Witwassen van geld

Artikel 2 van de Wet definieert wat moet worden verstaan onder “witwassen van geld”.

Art. 2. Voor de toepassing van deze wet en de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, wordt beschouwd als “witwassen van geld”:

1° de omzetting of overdracht van geld of andere goederen, wetende dat deze zijn verworven uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een dergelijke activiteit, met het oogmerk de illegale herkomst ervan te verhelen of te verhullen of een persoon die bij een dergelijke activiteit is betrokken, te helpen aan de juridische gevolgen van de daden van die persoon te ontkomen;

2° het verhelen of verhullen van de werkelijke aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing, rechten op of de eigendom van geld of goederen, wetende dat deze verworven zijn uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een dergelijke activiteit;

3° de verwerving, het bezit of het gebruik van geld of goederen, wetende, op het tijdstip van ontvangst, dat deze voorwerpen zijn verworven uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een dergelijke activiteit;

4° deelneming aan, medeplichtigheid aan, poging tot, hulp aan, aanzetten tot, vergemakkelijken van, of het geven van raad met het oog op het begaan van één van de in de punten 1°, 2° en 3° bedoelde daden.

Artikel 2 van de Wet definieert het materiële en het morele element van witwassen van geld met in het middelpunt de illegale herkomst van de geldmiddelen en goederen, met andere woorden het feit dat zij verworven zijn uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een criminele activiteit, zoals gedefinieerd in artikel 4, eerste lid, 23°, van de Wet.

Er is bovendien enkel maar witwassen van geld of goederen in de zin van deze Wet wanneer deze verworven zijn *“uit de criminele activiteiten zoals opgesomd in artikel 4, eerste lid, 23° van de Wet”*.

Voor de CFI zijn artikel 2 en artikel 4, eerste lid, 23° van de Wet onlosmakelijk met elkaar verbonden opdat de CFI haar filterrol kan vervullen, voor melders is dit geenszins het geval. Het werd overigens reeds meermaals bevestigd, en nog meer expliciet in deze Wet dat het niet de taak is van de onderworpen entiteiten het onderliggende misdrijf te bepalen van de vastgestelde verrichtingen of feiten waarbij vermoedens van witwassen of financiering van terrorisme bestaan (zie infra, Hoofdstuk 3, 1., 1.4.).

De preventieve Wet heeft dus enkel betrekking op ernstige criminele activiteiten en slaat dus niet op andere vormen van witwassen van geldmiddelen of goederen. De lijst met criminele activiteiten, zoals opgesomd in artikel 4, eerste lid, 23° van de Wet, is ruim genoeg om alle feiten te omvatten

die in Belgisch recht met een minimale gevangenisstraf van meer dan zes maanden strafbaar zijn gesteld.

De tekst van de Wet verwijst ook niet naar specifieke bepalingen van het strafrecht, maar in het algemeen naar bepaalde vormen van misdadigheid, door woorden te gebruiken zoals ze in hun gewone betekenis in de omgangstaal worden gebruikt.

De CFI verzoekt de onderworpen entiteiten om de nationale en internationale actualiteit te volgen, en ook meer bepaald de jaarverslagen van de CFI te raadplegen waar de trends inzake witwassen van geld jaarlijks worden uiteengezet met de bedoeling om de onderworpen entiteiten te helpen bij het opsporen en melden van activiteiten van witwassen van geld.

In toepassing van artikel 68 van de Wet is het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst verantwoordelijk voor het opstellen van de nationale risicoanalyse inzake witwassen van geld. Deze nationale risicoanalyse houdt ook rekening met de supranationale risicoanalyse die de Europese Commissie in toepassing van artikel 6 van Richtlijn (EU) 2015/849 opmaakt. De nationale risicoanalyse werd aan de toezichtsautoriteiten van de onderworpen entiteiten overgemaakt zodat deze ze ter beschikking kunnen stellen van de AMLCO van onderworpen entiteiten onder hun toezicht. De toezichtsautoriteiten en de onderworpen entiteiten moeten rekening houden met deze evaluaties bij het uitvoeren van hun eigen risicoanalyse.

2. Financiering van terrorisme

Artikel 3 van de Wet definieert wat moet worden verstaan onder financiering van terrorisme.

Art. 3. Voor de toepassing van deze wet en de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, wordt beschouwd als “financiering van terrorisme”: de verstrekking of verzameling van geldmiddelen en andere vermogensbestanddelen, op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, met het oogmerk dat deze worden gebruikt of in de wetenschap dat zij, geheel of gedeeltelijk, zullen worden gebruikt door een terroristische organisatie, of door een terrorist die alleen handelt, zelfs zonder enige band met een bijzondere terroristische daad.

Uit voormelde definitie blijkt duidelijk dat er reeds sprake is financiering van terrorisme zelfs indien de geldmiddelen en andere vermogensbestanddelen niet daadwerkelijk gebruikt werden om een of meerdere terroristische daden te plegen, of deze zelfs geen verband houden met een of meerdere specifieke terroristische daden.

Financiering van terrorisme kan aan de hand van een grote verscheidenheid aan verrichtingen plaatsvinden, zoals binnenlandse of internationale overschrijvingen, verzending en opnemen van contanten, wisselverrichtingen, openen of afsluiten van rekeningen, kredietverrichtingen.

Een van de belangrijkste kenmerken is dat het om kleine bedragen gaat en daarom ook niet gemakkelijk te achterhalen. Ook een verandering in het gedrag van de cliënt of in de aard van de zakelijke relatie met de onderworpen

entiteit kan verdacht zijn. Daarnaast kan het geografische aspect een aanwijzing zijn, meer bepaald wanneer er geen gekend verband bestaat tussen de oorsprong en de bestemming van de fondsen en de kennis die men van de cliënt of de zakelijke relatie heeft.

De CFI verzoekt de onderworpen entiteiten om de nationale en internationale actualiteit te volgen, en ook meer bepaald de jaarverslagen van de CFI te raadplegen waar de trends inzake financiering van terrorisme jaarlijks worden uiteengezet met de bedoeling om de onderworpen entiteiten te helpen bij het opsporen en melden van activiteiten van financiering van terrorisme.

In toepassing van artikel 68 van de Wet is de Nationale Veiligheidsraad verantwoordelijk voor het opstellen van de nationale risicoanalyse inzake financiering van terrorisme. Deze nationale risicoanalyse houdt ook rekening met de supranationale risicoanalyse die de Europese Commissie in toepassing van artikel 6 van Richtlijn (EU) 2015/849 opmaakt. De nationale risicoanalyse werd aan de toezichtsautoriteiten van de onderworpen entiteiten overgemaakt zodat deze ze ter beschikking kunnen stellen van de AMLCO van onderworpen entiteiten onder hun toezicht. De toezichtsautoriteiten en de onderworpen entiteiten moeten rekening houden met deze evaluaties bij het uitvoeren van hun eigen risicoanalyse.

De CFI verzoekt de onderworpen entiteiten ook om de typologische verslagen van de FATF⁴ over de financiering van terrorisme te raadplegen, meer bepaald de verslagen die in 2015 werden gepubliceerd over de financiering van IS en de nieuwe risico's op het gebied van de financiering van terrorisme.

⁴ Financial Action Task Force (FATF): de intergouvernementele instelling voor de uitwerking van de internationale normen ter bestrijding van het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en proliferatie.

Hoofdstuk 3: In welke gevallen melden?

1. Melding van verdachte geldmiddelen, verrichtingen of poging tot verrichtingen, en feiten (artikel 47 van de Wet)

Art. 47. § 1. De onderworpen entiteiten melden aan de CFI, wanneer ze weten, vermoeden of redelijke gronden hebben om te vermoeden:

1° dat geldmiddelen, ongeacht het bedrag, verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme;

2° dat verrichtingen of pogingen tot verrichtingen verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme. Deze verplichting tot melding is eveneens van toepassing wanneer de cliënt beslist de voorgenomen verrichting niet uit te voeren;

3° buiten de gevallen bedoeld in 1° en 2°, dat een feit waarvan ze kennis hebben, verband houdt met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme.

De verplichting tot melding aan de CFI met toepassing van 1° tot en met 3°, houdt niet in dat de onderworpen entiteit de onderliggende criminele activiteit van het witwassen van geld dient te identificeren.

§ 2. De onderworpen entiteiten melden eveneens aan de CFI de verdachte geldmiddelen, verrichtingen of pogingen tot verrichtingen en feiten, als bedoeld in paragraaf 1, waarvan ze kennis krijgen in het kader van de activiteiten die ze uitoefenen in een andere lidstaat zonder daar te beschikken over een dochteronderneming, een bijkantoor of een andere vestigingsvorm via agenten of distributeurs die hen daar vertegenwoordigen.

§ 3. De onderworpen entiteiten melden aan de CFI alle geldmiddelen, verrichtingen en feiten bepaald door de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, genomen op advies van de CFI.

§ 4. De onderworpen entiteiten melden aan de CFI, met toepassing van de paragrafen 1 tot en met 3, binnen de termijnen bedoeld in artikel 51.

1.1. Wat moet er gemeld worden

In toepassing van artikel 47, § 1, van de Wet melden de onderworpen entiteiten aan de CFI, wanneer ze weten, vermoeden of redelijke gronden hebben om te vermoeden dat:

1° *geldmiddelen, ongeacht het bedrag, verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme;*

De verplichting tot melding aan de CFI slaat op de geldmiddelen, ongeacht het bedrag ervan, waarvan men weet of vermoedt of om redelijke gronden kan vermoeden dat zij verworven zijn uit een criminele activiteit (witwassen van geld) of dat zij zullen worden aangewend voor een criminele activiteit (financiering van terrorisme).

2° verrichtingen of pogingen tot verrichtingen verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme. Deze verplichting tot melding is eveneens van toepassing wanneer de cliënt beslist de voorgenomen verrichting niet uit te voeren;

De verplichting tot melding aan de CFI slaat niet alleen op de geldmiddelen, ongeacht het bedrag ervan, waarvan men weet of vermoedt of om redelijke gronden kan vermoeden dat zij verband houden met het witwassen van geld, of met de financiering van terrorisme, maar ook op de verdachte verrichtingen of de pogingen tot verdachte verrichtingen.

Indien de geldmiddelen die bij de verrichting of de zakelijke relatie betrokken zijn, aanleiding kunnen geven tot het vermoeden dat zij verworven zijn uit een criminele activiteit of daarvoor bestemd zijn (bijvoorbeeld door hun herkomst die niet met voldoende zekerheid kan worden vastgesteld, of door hun omvang ten opzichte van de kenmerken van de cliënt), kan het vermoeden ook voortvloeien uit de verrichtingen die worden uitgevoerd met geldmiddelen die op zich geen vermoedens hebben doen rijzen.

Zo kan het vermoeden bijvoorbeeld voortvloeien uit een geheel van verrichtingen die afzonderlijk genomen geen vermoedens zouden hebben doen rijzen en die betrekking hebben op geldmiddelen die geen aanleiding hebben gegeven tot vermoedens, maar die door het feit dat ze achtereenvolgens of gelijktijdig plaatsvinden, toch in verband blijken te kunnen worden gebracht met witwassen van geld of financiering van terrorisme.

De verplichting tot melding blijft ook bestaan wanneer de cliënt beslist de aangekondigde verrichting niet uit te voeren.

Ook elke poging tot witwassen of financiering van terrorisme valt onder deze meldingsplicht.

3° buiten de gevallen bedoeld in 1° en 2°, dat een *feit* waarvan ze kennis hebben, verband houdt met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme.

Er dient eveneens een melding te worden verricht aan de CFI wanneer er een feit bekend wordt dat erop zou kunnen wijzen dat er sprake is van witwassen van geld of financiering van terrorisme. Met "bekend worden van een feit" wordt niet langer de uitvoering van een specifieke verrichting bedoeld, maar feiten in meer algemene zin, die bijvoorbeeld kunnen voortvloeien uit de interventie van de gerechtelijke overheden of die onthuld kunnen worden door de media. In dat geval kan het vermoeden ook voortvloeien uit het gedrag van de cliënt (abnormaal gebrek aan belangstelling voor de voorgestelde financiële voorwaarden, fysieke bewaking van de cliënt door een derde, enz.).

Indien nieuwe elementen aan het licht komen die de aanvankelijke melding bevestigen of daarentegen ontkrachten moet dit ook onmiddellijk aan de CFI worden gemeld.

Artikel 47, § 1 van de Wet dat nu een uitdrukkelijke verwijzing bevat naar "redelijke gronden om te vermoeden", verzekert de conformiteit met Richtlijn (EU) 2015/849 en zorgt vooral voor een grotere doelmatigheid van het

preventief dispositief. Alhoewel deze verwijzing niets afdoet aan de verplichtingen inzake het melden van vermoedens, die subjectief blijven, geeft zij aan de toezichtautoriteiten van de onderworpen entiteiten de mogelijkheid om een sanctie op te leggen indien de onderworpen entiteit nagelaten heeft een melding te verrichten, terwijl zij over gegevens beschikt die redelijkerwijs het vermoeden had moeten doen rijzen dat er sprake is van witwassen van geld of financiering van terrorisme.

In toepassing van artikel 47, § 2 van de Wet moeten de onderworpen entiteiten eveneens aan de CFI de verdachte geldmiddelen, verrichtingen of pogingen tot verrichtingen en feiten melden, “waarvan ze kennis krijgen in het kader van de activiteiten die ze uitoefenen in een andere lidstaat zonder daar te beschikken over een dochteronderneming, een bijkantoor of een andere vestigingsvorm via agenten of distributeurs die hen daar vertegenwoordigen.”

Dit artikel zorgt voor de omzetting van artikel 33, lid 2, van Richtlijn (EU) 2015/849, dat duidelijk bepaalt dat de meldingen van vermoedens moeten worden overgemaakt aan de financiële inlichtingeneenheid (“hierna “FIE”), in casu de CFI, van de Lidstaat op het grondgebied waarvan de onderworpen entiteit die de informatie verstrekt, gevestigd is, zijnde de Lidstaat waar de onderworpen entiteit haar zetel heeft, of haar dochteronderneming, bijkantoor of andere vestigingsvorm via agenten of distributeurs die haar aldaar vertegenwoordigen.

Wanneer de onderworpen entiteit dus in een andere Lidstaat dan België werkzaam is zonder er over een vestiging te beschikken, moeten de vermoedens met betrekking tot de geldmiddelen, verrichtingen of pogingen tot verrichtingen en feiten in het kader van het vrij verrichten van diensten en die betrekking hebben op cliënten die in die andere Lidstaat zijn gevestigd, eveneens worden overgemaakt aan de CFI, zijn de FIE van de Lidstaat van herkomst (*home country*) van de onderworpen entiteit, i.e. de FIE van de Lidstaat waar de onderworpen entiteit is gevestigd, en niet in de Lidstaat van ontvangst (*host country*), i.e. de Lidstaat waar de onderworpen entiteit werkzaam is en waar zij dus niet over een vestiging beschikt.

1.2. Tijdstip van de melding

Art. 51. § 1. De informatie betreffende een verrichting, als bedoeld in artikel 47, § 1, 2°, en §§ 2 en 3, wordt aan de CFI gemeld vóór de uitvoering ervan. In voorkomend geval wordt de termijn vermeld waarbinnen de desbetreffende verrichting moet worden uitgevoerd.

Wanneer de onderworpen entiteiten de CFI niet kunnen inlichten over de verrichting alvorens deze uit te voeren, hetzij omdat het niet mogelijk is de uitvoering van de verrichting, gezien haar aard, uit te stellen, hetzij omdat uitstel van aard zou kunnen zijn de vervolging van de begunstigden van de betreffende verrichting te beletten, melden ze deze verrichting onmiddellijk na de uitvoering ervan aan de CFI.

In dit geval wordt eveneens de reden meegedeeld waarom de CFI niet kon worden ingelicht vooraleer de verrichting uit te voeren.

§ 2. Wanneer de onderworpen entiteiten weten, vermoeden of redelijke

gronden hebben om te vermoeden dat geldmiddelen of een feit, als bedoeld in artikel 47, § 1, 1° en 3°, en § 2, verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme, of wanneer ze kennisnemen van geldmiddelen of feiten als bedoeld in artikel 47, § 3, melden ze dit onmiddellijk aan de CFI.

1.2.1 Voor verrichtingen

Zoals in het verleden al het geval was, moet, als algemene regel, in toepassing van artikel 51, § 1, van de Wet, de melding van een vermoeden eerst aanhangig worden gemaakt bij de CFI voordat de verrichting wordt uitgevoerd, met in voorkomend geval de aanduiding van de termijn waarbinnen deze dient te worden uitgevoerd.

Dus zodra men vermoedt dat een uit te voeren verrichting verband houdt met witwassen van geld of financiering van terrorisme moet de melding onmiddellijk (*“promptly”*, zoals vermeld in FAG Aanbeveling 20)⁵ gebeuren aan de CFI en moet de uitvoering van de verrichting uitgesteld worden.

Wanneer de CFI gevat wordt door een melding van een vermoeden kan ze zich in toepassing van artikel 80 van de Wet verzetten tegen de uitvoering van elke verrichting die hierop betrekking heeft. De CFI bepaalt dus op welke verrichtingen evenals op welke bankrekeningen het verzet betrekking heeft en brengt haar beslissing onmiddellijk schriftelijk ter kennis van de betrokken onderworpen entiteiten.

Het verzet verhindert de uitvoering van de verrichtingen die er het voorwerp van zijn, tijdens maximaal vijf werkdagen te rekenen vanaf de kennisgeving. Een werkdag is elke dag met uitsluiting van een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag.

Indien de CFI van oordeel is dat het verzet moet worden verlengd boven de maximale termijn van vijf werkdagen, meldt zij dit onverwijld aan de procureur des Konings of aan de federale procureur die de passende beslissing neemt.

Indien binnen de termijn van verzet dat de CFI heeft ter kennis gebracht aan de betrokken onderworpen entiteiten, geen andere beslissing is ter kennis gebracht, beslissen deze autonoom over het al dan niet uitvoeren van de verrichtingen die het voorwerp zijn van het verzet.

Artikel 51, § 1 van de Wet voorziet ook in een gelijke behandeling van alle onderworpen entiteiten, want noch Richtlijn (EU) 2015/849 noch de FATF maken enig onderscheid van welke aard ook tussen de onderworpen entiteiten volgens hun meldplicht aan de CFI.

⁵ In toepassing van FATF Aanbeveling 20 moet de melding *“promptly”* gebeuren : *“If a financial institution suspects or has reasonable grounds to suspect that funds are the proceeds of a criminal activity, or are related to terrorist financing, it should be required, by law, to report promptly its suspicions to the financial intelligence unit (FIU).”*

Zoals dit reeds altijd het geval is geweest voor de financiële beroepen, moeten nu ook de niet-financiële beroepen, wanneer zij geconfronteerd worden met verrichtingen die hen noodzaken om te gaan met geldmiddelen (in ontvangst nemen van geld, overmaking naar een rekening, ...) hun melding van een vermoeden overmaken aan de CFI (via de Stafhouder voor de advocaten) vooraleer de verrichting wordt uitgevoerd.

Net zoals in het verleden bestaat er een uitzondering op de algemene regel, waarvan gebruik gemaakt kan worden indien dit gerechtvaardigd is. Er kan worden overgegaan tot de melding onmiddellijk na de uitvoering van de verrichting, hetzij omdat het uitstellen van de uitvoering van de verrichting niet mogelijk is omwille van de aard ervan, hetzij omdat zulks de vervolging van de begunstigden van de witwasactiviteit zou kunnen bemoeilijken.

"Hiermee wordt inzonderheid beoogd het geval van een deposito van zeer belangrijke bedragen aan het loket van een agentschap waar de deponent geen cliënt is, in omstandigheden die van aard zijn twijfel op te wekken over de herkomst van het aangeboden geld. In dit geval is het voor het later voeren van een onderzoek verkieslijk dat het deposito onverwijld door de ondernemingen of de personen kan worden ontvangen, met de verplichting voor deze laatsten de cel onmiddellijk op de hoogte te brengen, liever dan het geld opnieuw te zien verdwijnen met het risico dat het spoor van dit geld dat eventueel een illegale herkomst heeft, definitief verloren gaat." ⁶

1.2.2 Voor geldmiddelen en voor feiten

Ten slotte moeten de onderworpen entiteiten in toepassing van artikel 51, § 2 van de Wet onmiddellijk een melding verrichten aan de CFI van:

- de geldmiddelen waarvan zij weten, vermoeden of redelijke gronden hebben om te vermoeden dat zij verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme : het gaat om de geldmiddelen waarvan zij weten of vermoeden dat zij een illegale oorsprong hebben, maar waarvoor zij geen verrichtingen uitvoeren (cf. supra artikel 47, § 1, 1°, en § 2);
- alle feiten waar zij weet van hebben en waarvan zij weten, vermoeden of redelijke gronden hebben om te vermoeden dat ze verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme (cf. supra artikel 47, § 1, 3°, en § 2); evenals

⁶ *Parl.St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 468/1, p. 16.

- de geldmiddelen en feiten bepaald door de Koning (cf. supra artikel 47, § 3).

1.3 Een individuele en subjectieve plicht

De verplichting tot melding van verdachte geldmiddelen, verrichtingen of feiten is een individuele en subjectieve verplichting eigen aan elke onderworpen entiteit bedoeld in de Wet.

De verplichting tot melding aan de CFI is niet enkel van toepassing wanneer men weet dat de geldmiddelen, verrichtingen of feiten verband houden met witwassen van geld of financiering van terrorisme, maar dus ook indien men dit vermoedt of redelijkerwijs kan vermoeden.

Ook wanneer een melder weet dat deze geldmiddelen, of dit feit of deze verrichting reeds door een andere onderworpen entiteit bedoeld in de Wet werd gemeld meldt hij eveneens aan de CFI. Bank / notaris X moet melden ook al weet hij/zij dat bank / notaris Y reeds heeft gemeld.

Deze verplichting geldt ook wanneer deze geldmiddelen, verrichtingen, of feiten reeds aan de gerechtelijke overheden werden doorgemeld.

Het *minste* vermoeden over de illegale herkomst of bestemming van de geldmiddelen waarmee de onderworpen entiteit te maken krijgt (omwisseling, overdracht, verhulling,...) of omtrent een verrichting of een geheel van verrichtingen of feiten die verdacht lijken, volstaat om de verplichting tot het melden toe te passen. De verplichting tot het doen van een melding aan de CFI is dus niet afhankelijk van de grootte van het vermoeden. Deze verplichting is dus in tegenstelling tot de andere waakzaamheidsverplichtingen die gebaseerd zijn op een risico benadering ("*risk based approach*"), "*rule based*" gebleven.

Er wordt dus van de onderworpen entiteiten duidelijk verwacht dat zij een melding verrichten van hun vermoedens wanneer zij ten aanzien van de inlichtingen of documenten die zij hebben ontvangen van de cliënt of die beschikbaar zijn in het dossier van de cliënt, niet de nodige zekerheid hebben verkregen over de rechtmatigheid van de geldmiddelen of over hun bestemming, over de rechtmatigheid of de rechtvaardiging van de verrichting.

Het melden van vermoedens is het gemotiveerde resultaat van een subjectieve intellectuele analyse van de toekomstige of bestaande klantenrelatie of de uit te voeren of uitgevoerde verrichtingen.

Deze analyse bestaat uit verschillende stappen waarbij de vertrouwensrelatie met de cliënt evolueert en overgaat in twijfel en vermoeden. Zodra er onregelmatigheden worden vastgesteld moet de onderworpen entiteit deze analyseren in het licht van de kennis, aangepast aan de risico's op het gebied van WG/FT, volgens de risico-indeling die de onderworpen entiteit moet hebben van de zakelijke relatie, of volgens de aard van de verrichtingen en de cliënt indien het om een occasionele cliënt gaat.

Indien er twijfel blijft bestaan moet bijkomende informatie worden gevraagd aan de occasionele cliënt of de cliënt waarmee een zakelijk relatie bestaat. De

verzamelde elementen, de kwaliteit ervan en het gedrag van de cliënt zijn verhelderende aanwijzingen. Zo kan de twijfel worden weggenomen of het vermoeden worden versterkt dat de verrichtingen betrekking hebben op geldmiddelen met een criminele oorsprong of bestemming.

De melding is daarom steeds gemotiveerd door motieven of elementen die de geldmiddelen of de verrichting *verdacht* maken in de concrete gegeven omstandigheden. Vandaar dat in het onlinemeldsysteem, alsook in het geval waar het model van meldingsformulier wordt gebruikt (zie infra, Hoofdstuk 4: Te volgen modaliteiten bij melding aan de CFI) de vastgestelde vermoedens van witwassen van geld of van financiering van terrorisme of proliferatie steeds duidelijk moeten worden omschreven.

Men mag niet uit het oog verliezen dat de melding in toepassing van artikel 57 van de Wet steeds te goeder trouw moet gebeuren, wat inhoudt dat de melding niet mag gebeuren met als doel de cliënt te benadelen en ook niet mag gebaseerd zijn op onjuiste, niet-verifieerbare of onvolledige informatie. Bovendien kan er maar sprake zijn van goede trouw wanneer de onderworpen entiteit niet kennelijk tekortgeschoten is in haar verplichting om een aandachtig onderzoek te verrichten, als bedoeld in artikel 35, § 1, 1°, van de Wet of in haar verplichting om atypische verrichtingen te analyseren overeenkomstig artikel 45, § 1, van de Wet en wanneer er niet geoordeeld kan worden dat zij diende te weten of in ieder geval niet onwetend kon zijn van het feit dat de verrichtingen waarvoor er een melding van een vermoeden werd verricht, geen verband hielden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme.

Dit betekent met name dat de onderworpen entiteit bij haar onderzoek van de betrokken verrichting op passende wijze rekening moet houden met alle relevante informatie waarover zij beschikt met betrekking tot de cliënt, de zakelijke relatie en de verrichting. Een lichtzinnige melding zou tot gevolg kunnen hebben dat de melding te kwader trouw is gebeurd waardoor de immuniteit voor vervolging niet meer kan ingeroepen worden (zie infra, Hoofdstuk 5: Bescherming van de melders). Dit werd trouwens bevestigd in het recent arrest van het Hof van Beroep van Brussel van 2 mei 2017.⁷

Atypische verrichtingen of verrichtingen met hoge witwasrisico's moeten gemeld worden als deze ook als verdachte verrichtingen kunnen gekwalificeerd worden (zie infra, dit Hoofdstuk, 5. Melding als gevolg van de analyse van atypische verrichtingen (artikel 45 van de Wet)).

Er wordt van de onderworpen entiteiten niet verwacht dat ze meldingen doen enkel en alleen op basis van contextuele elementen.

Meldingen met louter en alleen bij voorbeeld volgende kenmerken voldoen niet aan de vereisten van een verdachte verrichting:

- Een melding die enkel verwijst naar de ontvangst van een gerechtelijke vordering of een verzoek om inlichtingen van een administratieve overheid

⁷ Arrest van 2 mei 2017, Hof van Beroep van Brussel, 8^e Kamer, burgerlijke zaken, 2013/AR/750. <http://www.tijd.be/ondernemen/banken/Arrest-zet-witwasmeldingen-banken-op-de-helling/9896319?ckc=1&ts=1499765561>; <http://www.lalibre.be/economie/libre-entreprise/de-nombreux-signallements-des-banques-pour-blanchiment-trop-precipites-591fd487cd70022542ed331e>

(zie infra dit Hoofdstuk, 1.7. Melding naar aanleiding van een (gerechtelijke) vordering);

- Een melding die voortvloeit uit een gewone vooronderstelling in verband met de activiteit van een cliënt, zijn adres of het land waar hij verblijft of ingeschreven is, zonder nadere verduidelijking of motivering van de reden van de vermoedens;
- Een melding die enkel gebaseerd is op het grote bedrag van een verrichting dat algemeen werd vastgelegd, zonder dat de ongebruikelijke aard ten opzichte van het profiel van de zakelijke relatie werd vastgelegd, of als het om een occasionele cliënt gaat, met de verrichtingen die gewoonlijk door de onderworpen entiteit worden uitgevoerd. Het gaat meer bepaald om geldverzending of wisselverrichtingen, het ongebruikelijke hoge bedrag van de uitgevoerde of uit te voeren verrichting leiden steeds tot het opsporen van de redenen of relevante informatie voor de CFI.

1.4. Geen verplichting tot identificatie van de onderliggende criminele activiteit bij de melding van een vermoeden van witwassen van geld

Teneinde elke discussie ter zake te vermijden, onderstreept artikel 47, § 1, tweede lid, van de Wet nu expliciet dat het niet aan de onderworpen entiteiten is om de onderliggende criminele activiteit van de vermoede witwaspraktijk te identificeren wanneer zij een melding doen aan de CFI⁸.

Artikel 82, § 1, van de Wet bevestigt op expliciete wijze dat het de verantwoordelijkheid van de CFI is om door haar grondige analyse het verband te leggen tussen de verdachte feiten, geldmiddelen en verrichtingen en de onderliggende criminele activiteiten, zoals gedefinieerd in artikel 4, 23° van de Wet⁹.

⁸ Dit wordt overigens bevestigd in de FATF Aanbevelingen 20 en 21 die in februari 2012 werden goedgekeurd, en ook in overweging 37 en artikel 37 van Richtlijn (EU) 2015/849. FATF Aanbeveling 20 stelt dat moet worden gemeld zodra er een vermoeden bestaat of gegronde redenen bestaan om te vermoeden dat de fondsen de opbrengst zijn van een misdrijf of met financiering van terrorisme verband houden.

FATF Aanbeveling 21 stelt bovendien dat melders wettelijk moeten worden beschermd tegen strafrechtelijke of burgerlijke aansprakelijkheid bij de schending van enige beperking over de openbaarmaking van informatie opgelegd in een overeenkomst of in enige wettelijke, reglementaire of administratieve bepaling wanneer ze te goeder trouw vermoedens aan het meldpunt bekendmaken, ook al wisten ze niet precies wat het onderliggende misdrijf was of indien de illegale activiteit waarop het vermoeden gebaseerd was zich niet daadwerkelijk heeft voorgedaan.

Zoals blijkt uit overweging 37 van Richtlijn (EU) 2015/849, moeten alle lidstaten immers FIE's oprichten die belast worden met het verzamelen en analyseren van de informatie die zij ontvangen "met het doel verbanden te leggen tussen verdachte transacties en onderliggende criminele activiteiten teneinde witwassen en de terrorismefinanciering te voorkomen en te bestrijden".

Dat het niet de taak is van de melders om de onderliggende criminele activiteit te identificeren, wordt eveneens bevestigd in artikel 37 van Richtlijn (EU) 2015/849: "Melding te goeder trouw door een meldingsplichtige entiteit of door een werknemer of een bestuurder van die meldingsplichtige entiteit overeenkomstig de artikelen 33 en 34 vormt geen inbreuk op ongeacht welke op grond van een contract of van een wettelijke of bestuursrechtelijke bepaling opgelegde beperking inzake de openbaarmaking van informatie en leidt voor de meldingsplichtige entiteit, haar bestuurders of werknemers tot geen enkele vorm van aansprakelijkheid, zelfs indien deze niet precies op de hoogte waren van de onderliggende criminele activiteit, en ongeacht of enige illegale activiteit daadwerkelijk heeft plaatsgevonden."

⁹ Artikel 82 van de Wet zorgt voor de omzetting van artikel 32, lid 3, van Richtlijn (EU) 2015/849, dat op expliciete wijze bevestigt dat het de verantwoordelijkheid van de CFI is om door haar grondige analyse het verband te leggen tussen de verdachte feiten en verrichtingen en de onderliggende criminele activiteiten. Dit wordt eveneens herhaald in overweging 37 van Richtlijn (EU) 2015/849 (zie supra voorgaande voetnoot)."

Wanneer een onderworpen entiteit bijvoorbeeld vermoedt dat bepaalde geldmiddelen een illegale herkomst hebben die fiscale fraude kan zijn, moet die onderworpen entiteit dit melden aan de CFI zonder dat zij vooraf moet vaststellen of het effectief al dan niet om ernstige fiscale fraude gaat.

De taak om een onderscheid te maken tussen, enerzijds, meldingen die betrekking hebben op ernstige vormen van criminaliteit die de samenwerking rechtvaardigen tussen de financiële en niet-financiële sector en, anderzijds, meldingen waarvan geoordeeld wordt dat zij de sociale en economische orde in mindere mate aantasten, werd door het preventief dispositief, dat een engere definitie geeft van witwassen van geld dan de strafrechtelijke benadering, altijd al toevertrouwd aan de CFI en niet aan de melders, doch dit werd niet geëxpliciteerd in de wetgeving.

Door als filter te fungeren zorgt de CFI ervoor dat de diensten van het parket niet worden overstelpt met irrelevante meldingen¹⁰. Dit betekent helemaal niet dat de melders niet mogen verwijzen naar een onderliggende vorm van criminaliteit. Maar in de meeste gevallen kunnen de melders de onderliggende criminele activiteit van de vermoede witwaspraktijk niet kennen. Het is de taak van de CFI om via een grondige analyse het verband bloot te leggen tussen de betrokken geldmiddelen, de gemelde verdachte verrichting of feiten en een van de in de Wet bedoelde vormen van criminaliteit.

1.5. Melding door advocaten: via de Stafhouder waartoe zij behoren

Art. 52. In afwijking van artikel 47, moeten de advocaten die bij de uitoefening van de activiteiten opgesomd in artikel 5, § 1, 28°, worden geconfronteerd met geldmiddelen, uit te voeren verrichtingen, of feiten als bedoeld in hetzelfde artikel 47, de Stafhouder van de Orde waartoe zij behoren daarvan onmiddellijk op de hoogte brengen.

De Stafhouder controleert of de voorwaarden bedoeld in de artikelen 5, § 1, 28°, en 53 zijn nageleefd. In voorkomend geval geeft hij de informatie in overeenstemming met de artikelen 50 en 51, en ongefilterd, door aan de CFI.

In toepassing van artikel 52 van de Wet dienen advocaten die, in het kader van de uitoefening van de activiteiten opgesomd in artikel 5, § 1, 28°, van de Wet geconfronteerd worden met te uit te voeren verrichtingen of met feiten zoals bedoeld in artikel 47, onmiddellijk de Stafhouder van de Orde waaronder zij ressorteren daarvan op de hoogte te stellen.

De Stafhouder verifieert de naleving van de voorwaarden van artikel 5, § 1, 28°, van de Wet en deze van artikel 53 (zie infra, Deel I, 1.6). Hij moet verifiëren of de advocaat wel degelijk handelt binnen het toepassingsgebied van de Wet vooraleer te beslissen om de informatie naar de CFI door te sturen. Zijn beoordeling slaat niet op het eigenlijke vermoeden van de advocaat. Indien de toepassingsvoorwaarden zijn gerespecteerd, zal de Stafhouder de ontvangen informatie op niet-gefilterde wijze doorsturen naar de CFI.

¹⁰ *Parl. St.*, Kamer, 1992-1993, nr. 689/2, p. 3.; A. DE NAUW, *Les métamorphoses administratives du droit pénal de l'entreprise*, Gent, Mys & Breesch, 1994, p. 135

Bij middel van de wet van 12 januari 2004 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs hield de Belgische wetgever, evenals de Europese wetgever, reeds rekening met de specifieke kenmerken van het beroep van advocaat. Noch Richtlijn (EU) 2015/849, noch deze Wet brengen enige wijzigingen aan in de handelingen die reeds zijn opgenomen in de voorgaande richtlijnen voor wat betreft het beroep van advocaat.

In het arrest nr. 10/2008 van 23 januari 2008 gaf het Grondwettelijk Hof haar interpretaties van de omvang van de informatie- en samenwerkingsplicht van de advocaten met de CFI op basis van de wet van 11 januari 1993.

Deze interpretaties blijven ongewijzigd van toepassing.

Bij haar arrest van 26 juni 2007 in de zaak C-305/05 heeft het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, ingevolge een prejudiciële vraag haar voorgelegd bij tussenarrest nr. 126/2005 van 13 juni 2005 door het Grondwettelijk Hof, voor recht gezegd dat het recht op een eerlijk proces niet is geschonden door de verplichting voor de advocaten om de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de bestrijding van het witwassen van geld te informeren en met hen samen te werken, rekening houdend met de door Richtlijn 91/308/EEG, zoals gewijzigd bij Richtlijn 2001/97/EG, opgelegde of toegestane beperkingen op die verplichting.

In dit kader bepaalt het Grondwettelijk Hof in haar arrest nr. 10/2008 van 23 januari 2008 dat de gegevens die de advocaat verneemt tijdens de uitoefening van de wezenlijke activiteiten van zijn beroep, ook in de materies die zijn opgesomd in het artikel 3, 5°, van de wet van 11 januari 1993 en overgenomen in artikel 5, § 1, 28°, van de Wet, namelijk het bijstaan en het verdedigen in rechte van de cliënt, en het juridisch advies, zelfs buiten elk rechtsgeding, door het beroepsgeheim gedekt blijven. Zij kunnen dus niet ter kennis worden gebracht van de CFI.

Evenwel, in de aangelegenheden opgesomd in artikel 5, § 1, 28°, van de Wet, is de advocaat, wanneer hij een activiteit uitoefent buiten zijn specifieke opdracht van verdediging, vertegenwoordiging in rechte en deze van juridisch advies, onderworpen aan de verplichting tot mededeling aan de CFI van relevante informatie waarvan hij kennis heeft in de zin van de Wet.

Het Grondwettelijk Hof definieert de activiteit van juridisch advies als de activiteit die ertoe strekt "de cliënt te informeren over de staat van de wetgeving die van toepassing is op zijn persoonlijke situatie of op de verrichting die hij overweegt, of hem te adviseren over de wijze waarop die verrichting binnen het wettelijk kader kan worden uitgevoerd".

In haar arrest nr. 10/2008 van 23 januari 2008 oordeelt het Grondwettelijk Hof eveneens dat de tussenkomst van de Stafhouder noodzakelijk is wanneer de CFI bijkomende inlichtingen wenst te verkrijgen van de advocaat die een melding van vermoeden heeft gedaan via zijn Stafhouder.

Het Grondwettelijk Hof legt uit dat het optreden van de Stafhouder bij het meedelen van gegevens door de advocaten aan de CFI een wezenlijke waarborg is, zowel voor de advocaten als voor hun cliënten, die de zekerheid biedt dat alleen in de gevallen waarin de Wet hier op strikte wijze in voorziet, het beroepsgeheim zal worden geschonden. De rol van de Stafhouder bestaat erin na te gaan of wel degelijk is voldaan aan de wettelijke toepassingsvoorwaarden van de meldplicht en indien hij vaststelt dat zulks niet het geval is, moet hij ervan afzien de aan hem meegedeelde informatie door te geven.

Het Grondwettelijk Hof beoogt duidelijk het geval waar de advocaat reeds een melding heeft verricht via zijn Stafhouder. Het Hof stelt bovendien dat deze filter ook moet worden toegepast wanneer, nadat er een eerste contact werd gelegd, meer informatie wordt gevraagd aan de meldende advocaat.

Bijgevolg doet dit geenszins afbreuk aan het recht van de CFI om rechtstreeks aan een advocaat bijkomende informatie te vragen wanneer deze de aanvankelijke melding niet heeft verricht, maar daarentegen wel betrokken is bij een melding vanwege een andere onderworpen. In dit geval is het de bevroegde advocaat uiteraard niet verboden de CFI te antwoorden via zijn Stafhouder, wat zowel in overeenstemming is met de wettelijke bepalingen als met de interpretatie van het Grondwettelijk Hof.

1.6. Beperkingen aan de meldplicht wegens het inroepen van het beroepsgeheim

Art. 53. In afwijking van de artikelen 47, 48 en 54, delen de onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1, 23° tot en met 28°, de informatie en inlichtingen in genoemde artikelen niet mee, in het geval zij deze van één van hun cliënten ontvangen of over één van hun cliënten verkrijgen wanneer zij de rechtspositie van deze cliënt bepalen, dan wel die cliënt in of in verband met een rechtsgeding verdedigen of vertegenwoordigen, met inbegrip van advies over het instellen of vermijden van een rechtsgeding, ongeacht of dergelijke informatie vóór, gedurende of na een dergelijk geding wordt ontvangen of verkregen, tenzij de bedoelde onderworpen entiteiten zelf hebben deelgenomen aan de witwasactiviteiten of de activiteiten voor financiering van terrorisme, zij juridisch advies voor witwasdoeleinden of voor financiering van terrorisme hebben verstrekt, of zij weten dat hun cliënt juridisch advies wenst voor witwasdoeleinden of voor financiering van terrorisme.

Artikel 53 van de Wet herbevestigt het beroepsgeheim dat notarissen, gerechtsdeurwaarders, cijferberoepen alsook advocaten kunnen inroepen ten aanzien van hun verplichting tot melding van vermoedens en van hun verplichting om gevolg te geven aan vragen tot bijkomende inlichtingen vanwege de CFI, alsook het feit dat het beroepsgeheim niet absoluut is.

In dit kader bepalen de overwegingen 9 en 10 van Richtlijn (EU) 2015/849 dat: «(9) Beoefenaren van juridische beroepen, zoals gedefinieerd door de lidstaten, moeten onder deze richtlijn vallen wanneer zij deelnemen aan financiële of vennootschapsrechtelijke transacties, met name wanneer zij belastingadvies verstrekken, waarbij het grootste risico bestaat dat de diensten van deze beroepsbeoefenaren worden misbruikt om de opbrengsten van criminele activiteiten wit te wassen of terrorisme te financieren. Er moet evenwel vrijstelling zijn van enige verplichting tot melding van informatie die is

verkregen vóór, tijdens of na een gerechtelijke procedure, of bij het bepalen van de rechtspositie van een cliënt. Juridisch advies dient bijgevolg aan de beroepsgeheimverplichting onderworpen te blijven, behalve wanneer de juridisch adviseur deelneemt aan witwaspraktijken of terrorismefinanciering, het juridisch advies voor witwasdoeleinden of terrorismefinanciering wordt verstrekt, of tenzij de beoefenaar van het juridisch beroep weet dat zijn cliënt juridisch advies wenst voor witwasdoeleinden of terrorismefinanciering.

(10) Rechtstreeks vergelijkbare diensten moeten op dezelfde wijze worden behandeld ongeacht welke onder deze richtlijn vallende beroepsbeoefenaren de diensten verstrekken. Met het oog op de eerbiediging van de bij het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het „Handvest”) gewaarborgde rechten mag, in het geval van bedrijfsrevisoren, auditors, externe accountants en belastingadviseurs, die in sommige lidstaten gemachtigd zijn een cliënt in rechte te verdedigen of te vertegenwoordigen, of zijn rechtspositie te bepalen, de informatie die zij bij de uitoefening van deze taken ontvangen, niet onder de in deze richtlijn neergelegde meldplicht vallen."

Zoals advocaten zullen de beoogde beroepsbeoefenaars bij het verlenen van hun fiscale en boekhoudkundige diensten aan cliënten eveneens vaak advies verlenen betreffende de rechtspositie van hun cliënt in andere relevante materies, zoals het vennootschapsrecht, het boekhoudrecht, het sociaal recht, het handelsrecht en andere rechtstakken.

De cijferberoepen kunnen ook hun cliënten als technisch raadsman bijstaan en hen bijstaan in een gerechtelijke procedure, zonder in de plaats te treden van de advocaat. Cijferberoepen hebben het monopolie van de gerechtelijke expertise in boekhoudkundige aangelegenheden. Zij treden voornamelijk op in fiscale geschillen. In de administratieve fase van het fiscaal contentieux zal bijvoorbeeld een accountant of een belastingconsulent onder meer fiscale adviezen verstrekken, een bezwaarschrift opstellen en via zijn lastgeving zijn cliënt vertegenwoordigen voor de fiscale administratie en zijn standpunt verdedigen (artikel 34 en 38 van de wet van 22 april 1999 bepalen dat de accountant en de belastingconsulenten bijstand verlenen aan een belastingplichtige bij het nakomen van zijn verplichtingen en hun cliënt mogen vertegenwoordigen voor de fiscale administratie). In de gerechtelijke fase van het fiscaal contentieux zal de cliënt zich laten vertegenwoordigen door een advocaat (monopolie), maar in de praktijk zal de accountant of de belastingconsulent de cliënt dikwijls ook nog verder blijven adviseren als beoefenaar van het fiscaal recht.

Derhalve delen deze beroepsbeoefenaars net als in het verleden die informatie niet mee wanneer zij deze in het kader van hun beroepsuitoefening van één van hun cliënten ontvangen of over één van hun cliënten verkrijgen bij het bepalen van de rechtspositie van hun cliënt, tenzij zij zelf deelnemen aan de witwasactiviteiten of de activiteiten voor financiering van terrorisme, zij juridisch advies voor witwasdoeleinden of voor financiering van terrorisme verstrekken, of zij weten dat hun cliënt juridisch advies wenst voor deze doeleinden. In deze laatste drie gevallen zijn de meldplicht alsook de verplichting tot mededelen van bijkomende informatie legitiem.

Bovendien stelde het Grondwettelijk Hof in haar arrest nr. 10/2008 van 23 januari 2008 eveneens dat de advocaat die heeft getracht een cliënt ervan te doen afzien een witwasoperatie of een operatie van financiering van terrorisme

uit te voeren of daaraan deel te nemen, activiteiten waarvan hij het onwettige karakter kent, en vaststelt dat hij daarin niet is geslaagd, ertoe gehouden is, wanneer hij zich bevindt in een situatie waarin de meldplicht op hem van toepassing is, de gegevens waarvan hij kennis heeft, mee te delen aan de Stafhouder, die ze op zijn beurt zal doorgeven aan de CFI. In dat geval kan de betrokken advocaat niet langer optreden voor de cliënt in kwestie en moet hij de relatie met de laatstgenoemde dus beëindigen. In dat geval is er dus geen sprake meer van een vertrouwensrelatie tussen de advocaat en zijn cliënt.

Dezelfde interpretatie is van toepassing op de overige beoogde niet-financiële beroepen.

1.7. Melding naar aanleiding van een (gerechtelijke) vordering

Een bijzondere categorie van meldingen die de CFI ontvangt, wordt gevormd door meldingen naar aanleiding van een (gerechtelijke) vordering.

Wanneer de procureur des Konings in het kader van een strafonderzoek een vermogensonderzoek van de verdachten gelast of wanneer de politie op zijn vraag een financieel onderzoek voert, al dan niet geïnitieerd door een dossier van de CFI, kunnen verschillende actoren uit de financiële wereld worden aangeschreven.

Dit gebeurt aan de hand van een vordering waarin bijvoorbeeld aan de bank of *money remittance*-aanbieder gevraagd wordt een overzicht te bezorgen van de financiële tegoeden van betrokkene of van zijn geldtransfers in een welbepaalde periode. De vordering zal dan een notitienummer bevatten en meestal ook een aanduiding van de feiten waarvan betrokkenen verdacht wordt. De vorderingen zijn doorgaans gericht aan banken en aanbieders van geldtransfersystemen, maar er kunnen evengoed vragen gesteld worden aan levensverzekeringsmaatschappijen, accountants, belastingconsulenten of notarissen. Analyse van de vorderingen leert dat zo goed als altijd de vraag wordt gesteld naar de financiële producten van een persoon, dikwijls in combinatie met een overzicht van de verrichtingen op de rekeningen voor de gevraagde periode alsook de diverse openings- en afsluitingsdatums van de rekeningen. In bepaalde dossiers wordt ook gevraagd de rekeningen van betrokkene te blokkeren.

De melder die zich geconfronteerd ziet met dergelijke vordering zal niet alleen de gestelde vragen moeten beantwoorden, maar ook nagaan in welke mate de preventieve antiwitwaswetgeving van toepassing is.

Immers, de Wet bepaalt dat zij verrichtingen of feiten moeten melden van zodra zij vermoeden dat die verband houden met witwassen van geld of financiering van terrorisme.

Wanneer een vraag tot informatie wordt gesteld middels een vordering, zal de melder in het licht van die nieuwe informatie zijn kennis van de cliënt moeten herbekijken en uitmaken of verrichtingen of feiten uit het verleden nu niet als verdacht moeten worden gecatalogeerd.

Is dat het geval, dan zijn alle voorwaarden voor het verrichten van een melding aan de CFI vervuld.

2. **Melding met betrekking tot de toepassing van maatregelen ter bevrozing van de tegoeden van bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van terrorisme**

Er moet bijzondere waakzaamheid aan de dag worden gelegd ten aanzien van personen, groepen en entiteiten die als terroristen worden beschouwd, niet enkel op basis van de resoluties opgelegd door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties¹¹, door Europese verordeningen¹² die rechtstreeks toepasselijk zijn en die de sancties beslist op het niveau van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties tenuitvoerleggen, maar ook deze als terroristen beschouwd op basis van het Koninklijk Besluit van 28 december 2006 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van het terrorisme¹³.

¹¹ De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties heeft, overeenkomstig hoofdstuk VII van het Handvest van de Verenigde Naties, diverse sanctieregimes opgesteld tegenover regeringen, personen of entiteiten. De sancties van de VN worden ten uitvoer gelegd op het niveau van de Europese Unie door omzetting van deze sancties in besluiten en verordeningen die een rechtstreekse werking in België hebben (op datum van publicatie van deze toelichting : UNSCR 1267/1988 en opvolgers (over Afghanistan) werden omgezet op EU niveau door de Verordening (EU) 753/2011; UNSCR 1267/1989 en opvolgers (over Al Qaida) werden omgezet op EU niveau door de Verordening (EU) 881/2002 en Verordening (EU) 2016/1686; UNSCR 1373 werd omgezet op EU niveau door de Verordening (EU) 2580/2001; UNSCR 1718/2006 en opvolgers (over de Democratische Volksrepubliek Korea) werd omgezet op EU niveau door de Verordening (EU) 329/2007 (inmiddels ingetrokken) en door Verordening (EG) 2017/1509; UNSCR 2231/2015 en opvolgers (over Iran) werden omgezet op EU niveau door de Verordening (EU) 267/2012.)

¹² Verordening (EG) 2580/2001 van de Raad van 27 december 2001 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen het terrorisme ;

Verordening (EG) 881/2002 van de Raad van 27 mei 2002 tot vaststelling van bepaalde specifieke beperkende maatregelen tegen sommige personen en entiteiten die banden hebben met de organisaties ISIS (Da'esh) en Al-Qa'ida;

[Verordening \(EU\) 2017/1509 van de Raad van 30 augustus 2017 betreffende beperkende maatregelen tegen de Democratische Volksrepubliek Korea en tot intrekking van Verordening \(EG\) 329/2007.](#)

Verordening (EU) 753/2011 van de Raad van 1 augustus 2011 betreffende beperkende maatregelen tegen bepaalde personen, groepen, ondernemingen en entiteiten in verband met de situatie in Afghanistan;

Verordening (EU) 267/2012 van de Raad van 23 maart 2012 betreffende beperkende maatregelen ten aanzien van Iran en tot intrekking van Verordening (EU) 961/2010;

Verordening (EU) 2016/1686 van de Raad van 20 september 2016 tot vaststelling van bijkomende beperkende maatregelen tegen ISIS (Da'esh) en Al Qaida en daarmee verbonden natuurlijke en rechtspersonen, entiteiten of lichamen.

¹³ Krachtens het Koninklijk Besluit van 28 december 2006 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van terrorisme kan België een eigen nationale lijst met personen en entiteiten opstellen die terroristische misdrijven plegen of pogen te plegen, ze vergemakkelijken of eraan meewerken en niet voorkomen op de EU-lijst. Krachtens artikel 3 van dit Koninklijk Besluit worden de tegoeden en economische middelen bevroren van de personen en entiteiten die terroristische misdrijven plegen of pogen te plegen, ze vergemakkelijken of eraan meewerken, die niet beoogd worden door het Gemeenschappelijk Standpunt 2001/931/GBVB, door Verordening (EG) 2580/2001 en door Verordening (EG) 881/2002, en die vermeld worden op de lijst in bijlage van het voormelde Koninklijk Besluit, opgemaakt door de Nationale Veiligheidsraad op basis van de evaluaties van het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse, na overleg met de bevoegde gerechtelijke overheid en goedgekeurd door de Ministerraad. Er worden geen tegoeden of economische middelen direct of indirect ter beschikking gesteld aan of ten behoeve van de personen of entiteiten die op deze lijsten voorkomen.

Deze maatregelen schrijven de bevrozing voor van tegoeden van de op een lijst gezette personen, groepen en entiteiten evenals het verbod dat tegoeden¹⁴ of andere economische middelen¹⁵ van personen en entiteiten op deze lijsten¹⁶ ter beschikking worden gesteld of ze hier voordeel uit kunnen halen.

De maatregelen voor de bevrozing van tegoeden van terroristen zijn bedoeld voor elke natuurlijke persoon of rechtspersoon, waaronder de onderworpen entiteiten aan de Wet, alsook elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die in contact zou kunnen komen met de op een lijst voorkomende personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van terrorisme. Dit zijn dus maatregelen van algemene strekking.

De onderworpen entiteiten aan de Wet zijn bijgevolg verplicht na te gaan of de op een lijst gezette personen en entiteiten deel uitmaken van hun cliënteel. Ongeacht het resultaat van deze opzoeking moeten de zij onmiddellijk de Thesaurie waarschuwen. Indien uit de opzoeking blijkt dat een van hun cliënten op een lijst voorkomt moeten ze bovendien de opgelegde bevrozingsmaatregelen toepassen.

Bovendien dient bij het aangaan van een nieuwe zakelijke relatie alsook bij het uitvoeren van elke verrichting voor een nieuwe cliënt te worden nagegaan of de cliënt, zijn mogelijke lasthebbers en zijn uiteindelijke begunstigen niet voorkomen op de consolidated list of persons, groups and entities subject to EU financial sanctions of op de regelmatig via koninklijk besluiten bijgewerkte Belgische lijst van terroristen.

Volgens de Aanbevelingen van de FATF, en in afwachting van de omzetting van de sancties van de VN in Europees recht, publiceert de Minister van Financiën de bevrozingsmaatregelen zonder verwijl via Ministerieel besluit tot uitvoering van artikel 1/1 van de wet van 11 mei 1995 inzake de tenuitvoerlegging van de besluiten van de Veiligheidsraad van de Organisatie van de Verenigde Naties

¹⁴ Onder “tegoeden” wordt verstaan financiële activa en economische voordelen van enigerlei aard, met inbegrip van:

- a) de financiële instrumenten zoals gedefinieerd in artikel 2, 1°, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten;
- b) contanten, cheques, geldvorderingen, wissels, postwissels en andere betaalmiddelen;
- c) deposito's bij financiële instellingen of andere entiteiten, saldo's op rekeningen, schulden en schuldbewijzen;
- d) in het openbaar en onderhands verhandelde waardepapieren en schuldbewijzen, met inbegrip van aandelen, certificaten van waardepapieren, obligaties, promesses, warrants, schuldbekentenissen en derivatencontracten;
- e) interesten, dividenden of andere inkomsten over of waarde voortkomende uit of gegenereerd door activa;
- f) krediet, recht op compensatie, garanties, uitvoeringsgaranties of andere financiële verplichtingen;
- g) kredietbrieven, cognossementen, koopbrieven;
- h) bewijsstukken van een belang in fondsen of financiële middelen;
- i) ieder ander exportfinancieringsbewijs.

Onder “bevrozing van tegoeden” wordt verstaan het voorkomen van het op enigerlei wijze muteren, overmaken, corrigeren, gebruiken van, omgaan met of toegang hebben tot deze tegoeden met als gevolg wijziging van hun omvang, bedrag, locatie, eigenaar, bezit, onderscheidende kenmerken, bestemming of verdere wijzigingen waardoor het gebruik van bedoelde tegoeden, inclusief het beheer van een beleggingsportefeuille mogelijk zou worden gemaakt.

¹⁵ Onder “economische middelen” wordt verstaan activa van enigerlei aard, materieel of immaterieel, roerend of onroerend, die tegen tegoeden vormen, maar kunnen worden gebruikt om tegoeden, goederen of diensten te verkrijgen.

Onder “bevrozing van economische middelen” wordt verstaan het voorkomen van het gebruik ervan om op enigerlei wijze tegoeden, goederen of diensten te verkrijgen, inclusief het verkopen, verhuren of verhypothekeren ervan.

¹⁶ Zie http://eas.europa.eu/cfsp/sanctions/consol-list_en.htm

over de tenuitvoerlegging van de besluiten van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties.

Art. 1/1 van voornoemde wet bepaalt dat: “ Met het oog op de onmiddellijke uitvoering van de financiële sancties bedoeld in de resoluties aangenomen door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties in het kader van Hoofdstuk VII van het Handvest van de Verenigde Naties en onverminderd de specifieke beperkende maatregelen genomen in toepassing van de verordeningen van de Raad van de Europese Unie, kan de minister van Financiën, na overleg met de bevoegde gerechtelijke overheid, besluiten alle of een deel van de tegoeden en andere financiële middelen van de in de resolutie bedoelde personen, entiteiten en groeperingen te bevriezen. Dit vanaf het tijdstip van de inwerkingtreding van de resoluties tot het tijdstip dat de resoluties en de lijsten van personen, entiteiten en groeperingen vastgesteld overeenkomstig de resoluties, elke wijziging inbegrepen, in het Europees recht worden omgezet.”

De lijst van de ministeriële besluiten tot nu toe genomen bevindt zich via volgende link op de website van de FOD Financiën. Het is dan ook belangrijk om deze ook in aanmerking te nemen.

Daarnaast is het verplicht om alle informatie die betrekking heeft op de uitvoering van de bevroeringsmaatregelen, zoals informatie over de bevroren rekeningen en andere tegoeden en economische middelen, te verstrekken aan de minister van Financiën, p/a Algemene Administratie van de Thesaurie, Kunstlaan 30, 1040 Brussel (e-mail: quesfinvragen.tf@minfin.fed.be). Op dit adres kunt u ook terecht voor eventuele verdere vragen.

De doeltreffendheid van de bevroeringsmaatregelen zijn afhankelijk van de snelheid waarmee ze ten uitvoer worden gelegd. Het is bijgevolg belangrijk dat deze maatregelen onmiddellijk worden toegepast.

Indien de opzoeken aanleiding geven tot een vermoeden van witwassen van geld, in het bijzonder in verband met terrorisme, of een vermoeden van financiering van terrorisme, of proliferatie moet dit onmiddellijk aan de CFI worden gemeld. Advocaten brengen de Stafhouder van de Orde waartoe zij behoren onmiddellijk op de hoogte.

Bijkomende informatie over deze sancties en andere beperkende maatregelen die van kracht zijn is terug te vinden op onderstaande webstekken.

Webstek van de FOD Buitenlandse Zaken en FOD Financiën – Algemene administratie van de Thesaurie
FOD Buitenlandse Zaken
FOD Financiën - financiële sancties

Webstek van de Europese Unie
http://eeas.europa.eu/cfsp/sanctions/docs/asures_en.pdf

Andere beschikbare webstekken

- Verenigde Naties:
<https://www.un.org/sc/suborg/en/sanctions/information>
- Verenigde Staten: <http://www.treas.gov/offices/enforcement/ofac>

3. Melding van vermoeden van financiering van proliferatie van massavernietigingswapens

3.1 Algemene context

Aangezien de proliferatie van kern-, chemische en biologische wapens (de zogenoemde “massavernietigingswapens”) en de financiering ervan een bedreiging vormen voor de wereldvrede keurde de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties en vervolgens ook de Europese Unie sinds 2006 resoluties goed om dit tegen te gaan. Deze resoluties hebben in het bijzonder betrekking op Noord-Korea en Iran en omvatten niet enkel maatregelen met verbodsbepalingen of beperkingen die van toepassing zijn op het leveren van onderdelen van massavernietigingswapens aan deze landen of technische bijstand die kan bijdragen tot programma’s voor de vervaardiging van zulke wapens. Ze omvatten eveneens beperkende maatregelen, verbodsmaatregelen en bevroeringsmaatregelen van tegoeden van personen en entiteiten die volgens de Veiligheidsraad bijdragen tot de proliferatie van massavernietigingswapens. Hierin worden alle landen verzocht de nodige maatregelen te nemen om financiële bijstand, investeringen of financiering te verhinderen die zouden kunnen bijdragen tot programma’s voor de proliferatie van massavernietigingswapens van deze landen.

Volgend op deze resoluties keurde de FATF bij de herziening van haar 40 aanbevelingen in februari 2012 een nieuwe Aanbeveling 7 en een nieuwe Interpretatieve nota goed met de bedoeling gerichte financiële sancties met betrekking tot proliferatie doeltreffender toe te passen wanneer de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties landen vraagt zulke sancties te nemen. Met betrekking tot gerichte financiële sancties in verband met de financiering van proliferatie van massavernietigingswapens publiceerde de FATF ook niet-bindende richtsnoeren, landen worden verzocht bij de tenuitvoerlegging van relevante resoluties van de Veiligheidsraad met deze richtsnoeren rekening te houden¹⁷.

Er is geen algemeen erkende definitie van financiering van proliferatie, maar de FATF heeft dit begrip wel gedefinieerd in haar eerste typologie rapport gewijd aan de financiering van proliferatie van juni 2008¹⁸.

Volgens de FATF heeft “financiering van proliferatie” betrekking op het verstrekken van fondsen of financiële diensten die geheel of gedeeltelijk worden gebruikt voor het vervaardigen, verwerven, bezitten, ontwikkelen, uitvoeren, overladen, optreden als tussenpersoon, vervoeren, verplaatsen, het aanleggen van voorraden of gebruiken van kernwapens, chemische of biologische wapen en hun overbrengingsmiddelen en aanverwante materialen (met inbegrip van beide technologieën en goederen voor tweërlei gebruik voor onwettige doeleinden) in strijd met nationale wetgeving of, indien van toepassing, internationale verplichtingen. Het deel “overbrengingssystemen en aanverwante materialen (met inbegrip van beide technologieën en goederen voor tweërlei gebruik voor onwettige doeleinden)” is een belangrijk onderdeel

¹⁷ [Combating Proliferation Financing: A Status Report on Policy Development and Consultation, February 2010 ; FATF Guidance regarding The Implementation of Financial Provisions of United Nations Security Council Resolutions to Counter the Proliferation of Weapons of Mass Destruction \(June 2013\).](#)

¹⁸ Typologies Report on Proliferation Financing, 2008 (<http://www.fatfgafi.org/publications/methodsandtrends/documents/typologiesreportonproliferationfinancing.html>)

van deze definitie. In de praktijk is de bestrijding van proliferatie tegenwoordig eerder gericht op de verwante goederen en materialen in plaats van afgewerkte wapensystemen.”¹⁹

Het opsporen van financiering van proliferatie is echter moeilijk en vereist een beter begrip van de typologieën. De meest uitgebreide studie van financiering van proliferatie tot nu toe was de typologische studie die de FATF in 2008 publiceerde²⁰. Sindsdien, voornamelijk wegens sancties ten aanzien van Iran en de Democratische Volksrepubliek Korea, werd er meer informatie over financiering van proliferatie beschikbaar. Het Centre for Science and Security Studies (CSSS) van King’s College London publiceerde op 13 oktober 2017 de studie « [Study of Typologies of Financing of WMD Proliferation.](#) »

Deze studie bundelt en analyseert informatie van overheden, banken en de financiële sector om verslagen over actuele typologieën met betrekking tot financiering van proliferatie te publiceren. Bijkomende indicatoren in deze studie zouden onderworpen entiteiten erop kunnen wijzen dat ze mogelijk onbewust bij het uitvoeren van verwante verrichtingen betrokken zijn.

De Royal United Services Institute for Defense and Security Studies, heeft in april 2017 ook een zeer interessante *Guidance Paper* gepubliceerd met ondermeer indicatoren en *red flags* van mogelijk activiteiten van proliferatie (zie ondermeer Bijlage 2 van de *Guidance Paper*) en dit met het oog op het beter sensibiliseren van de onderworpen entiteiten tegen de mogelijke risico’s verbonden aan de financiering van proliferatie ([Guidance Paper : Countering Proliferation Finance : An Introductory Guide for Financial Institutions, April 2017](#)).

Voor een volledig overzicht van de verplichtingen en verbodsbepalingen ten aanzien van Iran krachtens Verordening (EU) 267/2012 kunt u terecht op de webstek

[http://diplomatie.belgium.be/nl/Beleid/beleidsthemas/vrede en veiligheid/sancties/](http://diplomatie.belgium.be/nl/Beleid/beleidsthemas/vrede%20en%20veiligheid/sancties/)

Voor een overzicht van de verplichtingen en verbodsbepalingen ten aanzien van de Democratische Volksrepubliek Korea kunt u op het moment van publicatie van deze toelichting de [Verordening \(EU\) 2017/1509 van de Raad van 30 augustus 2017 betreffende beperkende maatregelen tegen de Democratische Volksrepubliek Korea en tot intrekking van Verordening \(EG\) 329/2007](#) raadplegen.

¹⁹ Jonathan Brewer, [Study of Typologies of Financing of WMD Proliferation](#), Interim Report, 5 February 2017, Centre for Science and Security Studies (CSSS) King’s College London, p. 8

²⁰ Typologies Report on Proliferation Financing, 2008 (<http://www.fatfgafi.org/publications/methodsandtrends/documents/typologiesreportonproliferationfinancing.html>)

3.2. Melding met betrekking tot beperkende maatregelen ten aanzien van de Democratische Volksrepubliek Korea

[Verordening \(EU\) 2017/1509 van de Raad van 30 augustus 2017 betreffende beperkende maatregelen tegen de Democratische Volksrepubliek Korea en tot intrekking van Verordening \(EG\) 329/2007](#) legt beperkende maatregelen op ten aanzien van de Democratische Volksrepubliek Korea (“Noord-Korea” genaamd) om te voorkomen dat wordt bijgedragen tot de programma’s van Noord-Korea in verband met kernwapens, andere massavernietigingswapens of ballistische raketten. Verordening (EU) 2017/1509 verplicht financiële instellingen en kredietinstellingen bedoeld in artikel 5 van de Wet tot klantenonderzoek en melding bij vermoedens van financiering van proliferatie van massavernietigingswapens.

Artikel 23 van voornoemde Verordening bepaalt:

“1. Kredietinstellingen en financiële instellingen moeten bij hun activiteiten met in artikel 21, lid 2, bedoelde kredietinstellingen en financiële instellingen:

a)klantenonderzoeksprocedures toepassen zoals vastgesteld in de artikelen 13 en 14 van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad (18);

b)de procedures naleven om het witwassen van geld en de financiering van terrorisme te voorkomen, zoals vastgesteld in Richtlijn (EU) 2015/849 en Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad (19);

c)eisen dat de bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler wordt verstrekt, zoals verplicht op grond van Verordening (EU) 2015/847, en weigeren transacties te verwerken waarvoor deze informatie ontbreekt of niet volledig is;

d)bewijsstukken van de transactie bewaren overeenkomstig artikel 40, onder b), van Richtlijn (EU) 2015/849;

e)wanneer redelijkerwijs kan worden vermoed dat de middelen zouden kunnen bijdragen tot de programma's of activiteiten van Noord-Korea in verband met kernwapens, andere massavernietigingswapens of ballistische raketten (hierna „financiering van proliferatie” genoemd), onverwijld de financiële-inlichtingeneenheid (FIE) als omschreven in Richtlijn (EU) 2015/849 inlichten, of een andere door de betrokken lidstaat aangewezen bevoegde autoriteit, onverminderd artikel 7, lid 1, of artikel 33 van deze verordening;

f)onverwijld verdachte transacties, inclusief pogingen daartoe, melden;

g)zich onthouden van transacties waarvan redelijkerwijs kan worden vermoed dat ze verband zouden kunnen houden met financiering van proliferatie, totdat de onder e) bedoelde noodzakelijke maatregelen zijn getroffen en is voldaan aan instructies van de FIE of bevoegde autoriteit.

2. Voor de toepassing van lid 1 wordt potentiële financiering van proliferatie gemeld aan de FIE of een andere bevoegde autoriteit die fungeert als nationaal centrum voor de inontvangstneming en analyse van meldingen van verdachte transacties, en die snel direct of indirect toegang krijgt tot de financiële, administratieve en rechtshandavings-informatie die zij nodig heeft om deze taak, met inbegrip van de analyse van gemelde verdachte transacties, naar behoren te vervullen.”

4. Melding ingevolge ontbrekende of onvolledige informatieverstrekking betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler of de begunstigde

Krachtens artikel 9 van [Verordening \(EU\) 2015/847 van het Europees parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening \(EG\) 1781](#) moet de betalingsdienstaanbieder van de begunstigde ontbrekende of onvolledige informatieverstrekking over de betaler of de begunstigde in aanmerking nemen bij de beoordeling of de geldovermaking, dan wel enigerlei daarmee verband houdende transactie, verdacht is en aan de CFI moet worden gemeld.

Krachtens artikel 13 van voornoemde Verordening (EU) 2015/847 moet de intermediaire betalingsdienstaanbieder de ontbrekende informatie over de betaler of de begunstigde in aanmerking nemen bij het beoordelen of een geldovermaking, dan wel enige daarmee verband houdende transactie, verdacht is en aan de CFI moet worden gemeld.

De meldplicht aan de CFI vloeit hier dus voort uit de rechtstreekse toepassing van voornoemde Verordening (EU) 2015/847 in het nationale recht.

5. Melding als gevolg van de analyse van atypische verrichtingen (artikel 45 van de Wet)

Art. 45. § 1. De onderworpen entiteiten voeren onder de verantwoordelijkheid van de persoon aangeduid overeenkomstig artikel 9, § 2, een specifieke analyse uit van de atypische verrichtingen geïdentificeerd met toepassing van artikel 35, § 1, 1°, teneinde vast te stellen of van deze verrichtingen vermoed kan worden dat ze verband houden met het witwassen van geld of financiering van terrorisme. Zij onderzoeken met name, voor zover redelijkerwijs mogelijk, de achtergrond en het doel van alle complexe en ongebruikelijk grote verrichtingen, evenals alle ongebruikelijke verrichtingspatronen die geen zichtbaar economisch of rechtmatig doel hebben.

Hierbij nemen zij alle nodige maatregelen ter aanvulling van de maatregelen bedoeld in de artikelen 19 tot en met 41.

§ 2. De onderworpen entiteiten stellen een schriftelijk verslag op over de analyse die met toepassing van paragraaf 1 werd uitgevoerd.

Dit verslag wordt opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de in artikel 9, § 2, bedoelde personen, die er een passend gevolg aan geven met toepassing van deze titel omschreven verplichtingen.

Eén van de essentiële operationele verantwoordelijkheden van de AMLCO is het analyseren van de atypische verrichtingen die gedetecteerd worden door de onderworpen entiteiten in het kader van de uitoefening van de doorlopende waakzaamheid ten aanzien van hun zakelijke relaties (cf. artikel 35, § 1, 1° van de Wet). Een atypische verrichting geeft niet onmiddellijk aanleiding tot een melding aan de CFI. De doelstelling van de analyse van de atypische verrichtingen bestaat erin te bepalen of er al dan niet een vermoeden, of redelijke gronden om te vermoeden bestaan, van witwassen van geld of van

financiering van terrorisme, en of de betrokken verrichting bijgevolg moet worden gemeld aan de CFI conform de artikelen 47 en volgende.

De doorlopende waakzaamheid, waarvan de intensiteit in verhouding moet staan met het geïdentificeerde risico van de zakenrelatie, bestaat in een aandachtig onderzoek door de onderworpen entiteiten van de verrichtingen die tijdens de zakelijke relatie worden uitgevoerd alsook, indien nodig, van de oorsprong van de geldmiddelen. Het doel van het onderzoek dat door deze bepaling wordt opgelegd, bestaat erin te verifiëren dat die verrichtingen stroken met de kenmerken van de cliënt en met het doel en de aard van de zakelijke relatie of de voorgenomen verrichting, alsook met het risicoprofiel.

Een verrichting kan als atypisch worden beschouwd op grond van haar objectieve kenmerken of op grond van de kenmerken van de cliënt. Tot de eerste categorie behoren de abnormaal complexe verrichtingen en de verrichtingen voor een ongewoon hoog bedrag, alsook intrinsiek ongebruikelijke verrichtingen zonder kennelijke economische grondslag of legitimiteit. De tweede categorie zijn de verrichtingen die niet lijken te stroken met het profiel van de cliënt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn voor verrichtingen in contanten die betrekking hebben op aanzienlijke bedragen die niet lijken te kunnen worden verklaard door de beroepsactiviteit van de cliënt. Een verrichting kan eveneens als atypisch worden beschouwd op grond van de concrete omstandigheden. Dit zou het geval kunnen zijn voor de begunstigde van een elektronische geldovermaking die lijkt te handelen onder toezicht van derden bij het innen in contanten van het overgemaakte bedrag.

Wanneer er een atypische verrichting wordt gedetecteerd, moet er in alle gevallen zo snel mogelijk een waarschuwing worden gericht aan de AMLCO, opdat deze zijn verantwoordelijkheden kan opnemen die hem zijn toebedeeld krachtens artikel 45 van de Wet.

Het intern analyseverslag opgemaakt door de AMLCO moet het mogelijk maken inzicht te verkrijgen in de redenen waarom de AMLCO beslist heeft dat er al dan niet sprake is van een vermoeden van witwassen van geld of financiering van terrorisme.

Aangezien het krachtens artikel 47, § 1, 1°, van de Wet het evenwel niet nodig is dat bij de melding van een vermoeden de onderliggende criminele activiteit geïdentificeerd wordt, is het ook niet nodig dat deze onderliggende criminele activiteit geïdentificeerd wordt in de analyse van de AMLCO en in het schriftelijk verslag van deze analyse, om te concluderen dat de betrokken verrichting verdacht is. Wanneer de AMLCO (of de personen die onder zijn gezag handelen), deze analyse verricht, dient hij in de mate van het mogelijke de context en de finaliteit van de verrichtingen te analyseren, in het bijzonder wanneer het gaat om complexe verrichtingen die betrekking hebben op ongebruikelijk hoge bedragen of wanneer die deel uitmaken van ongebruikelijke schema's zonder kennelijke economische grondslag of legitimiteit.

Er dient evenwel onderstreept te worden dat dit intern verslag moet worden opgesteld ongeacht de beslissing die wordt genomen met betrekking tot het al dan niet bestaan van een vermoeden van witwassen van geld of financiering van terrorisme en bijgevolg ook met betrekking tot het al dan niet melden van een vermoeden aan de CFI. Dit verslag is immers in hoofdzaak bedoeld om de

door de AMLCO genomen beslissingen *a posteriori* te rechtvaardigen en toezicht uit te oefenen op de doeltreffendheid en de pertinentie van het besluitvormingsproces.

6. Melding als gevolg van problemen bij het uitvoeren van de waakzaamheidsmaatregelen (artikel 46 van de Wet)

Art. 46. In de gevallen bedoeld in de artikelen 33, § 1, 34, § 3, en 35, § 2, voeren de onderworpen entiteiten een specifieke analyse uit, onder de verantwoordelijkheid van de overeenkomstig artikel 9, § 2, aangewezen persoon, om vast te stellen of de redenen waarom niet kan worden voldaan aan de waakzaamheidsverplichtingen, een vermoeden van WG/FT doen rijzen en of er reden is tot melding aan de CFI, overeenkomstig de artikelen 47 tot en met 54.

De onderworpen entiteiten stellen een schriftelijk verslag op over de analyse die met toepassing van het eerste lid werd uitgevoerd. Dit verslag wordt opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de in artikel 9, § 2, bedoelde personen die er een passend gevolg aan geven met toepassing van de in deze titel omschreven verplichtingen.

Artikel 46 van de Wet regelt de gevallen waarin de onderworpen entiteit zich om welke reden ook in de onmogelijkheid bevindt om te voldoen aan haar verplichting:

- om een identificatie of identiteitsverificatie te verrichten van de personen, of juridische constructies die betrokken zijn bij de zakelijke relatie of de verrichting (cf. artikel 33, § 1 van de Wet);
- om de kenmerken te identificeren van de cliënt en het doel en de aard van de zakelijke relatie of van de occasionele verrichting (cf. artikel 34, § 3 van de Wet); of
- om een doorlopende waakzaamheid aan de dag te leggen ten aanzien van de zakelijke relatie (cf. artikel 35, § 2 van de Wet).

In deze gevallen, en als aanvulling op het verbod om een zakelijke relatie aan te knopen of te handhaven of om de betrokken occasionele verrichting uit te voeren, moet de onderworpen entiteit, onder de verantwoordelijkheid van haar AMLCO, onderzoeken of de oorzaken van die onmogelijkheid om te voldoen aan de waakzaamheidsverplichtingen, aanleiding geven tot een vermoeden van witwassen van geld of financiering van terrorisme.

Net zoals voor de analyse van de atypische verrichtingen, dient de analyse van de gevallen waarin de onderworpen entiteit zich in de onmogelijkheid bevindt om te voldoen aan haar hierboven opgesomde verplichtingen, uit te monden in een schriftelijk verslag, ongeacht de beslissing die wordt genomen met betrekking tot het al dan niet verdachte karakter van de geanalyseerde situatie en, bijgevolg, het al dan niet melden ervan aan de CFI.

Echter het verbod om in deze omstandigheden een zakelijke relatie aan te knopen of te handhaven of om de betrokken occasionele verrichting uit te voeren geldt niet voor de notarissen, de gerechtsdeurwaarders, de

cijferberoepen alsook advocaten, zijnde de onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1, 23° tot en met 28° van de Wet, onder de strikte voorwaarde dat zij de rechtspositie van hun cliënt bepalen of deze cliënt verdedigen of vertegenwoordigen in of in verband met een rechtsgeding, met inbegrip van advies over het instellen of vermijden van een dergelijk rechtsgeding.

7. Objectieve meldingsplichten

7.1. Objectieve meldplicht voor de geldmiddelen, verrichtingen en feiten bepaald door de Koning (artikel 47, § 3 van de Wet)

Artikel 47 § 3. De onderworpen entiteiten melden aan de CFI geldmiddelen, verrichtingen en feiten bepaald door de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, genomen op advies van de CFI.

Hoewel de meldplicht hoofdzakelijk een subjectieve verplichting is, welke gebaseerd is op een analyse van de feiten en verrichtingen waarmee de onderworpen entiteiten worden geconfronteerd, geeft de Wet ook de bevoegdheid aan de Koning om de meldplicht uit te breiden tot geldmiddelen, verrichtingen en feiten bepaald door de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit, genomen op advies van de CFI.

In de huidige stand van wetgeving is er in toepassing van dit artikel nog geen koninklijk besluit genomen.

7.2. Objectieve meldplicht ten aanzien van landen of gebieden waarvan de wetgeving als ontoereikend wordt erkend of waarvan wordt aangenomen dat hun gebruiken een hinderpaal vormen in de strijd tegen het witwassen van geld of de financiering van terrorisme (artikel 54 van de Wet)

Art. 54. § 1. De Koning kan, bij een in Ministerraad overlegd besluit, genomen op advies van de CFI, de verplichting tot melding van de onderworpen entiteiten uitbreiden tot geldmiddelen, verrichtingen en feiten waarin natuurlijke of rechtspersonen zijn betrokken die gedomicilieerd, geregistreerd of gevestigd zijn in een land of een gebied waarvan de wetgeving als ontoereikend wordt erkend of waarvan wordt aangenomen dat hun gebruiken een hinderpaal vormen in de strijd tegen WG/FT door de nationale risicobeoordeling bedoeld in artikel 68, of door een bevoegde internationale of Europese instantie voor het overleg en de coördinatie.

Hij kan het type van de beoogde feiten, geldmiddelen en verrichtingen, alsook hun minimumbedrag, bepalen, dat het meest gepast is met het oog op het verminderen van de risico's verbonden aan de betrokken landen of gebieden.

§ 2. Wanneer de nationale risicobeoordeling bedoeld in artikel 68 een land of een gebied identificeert waarvan de wetgeving als ontoereikend wordt erkend of waarvan wordt aangenomen dat de gebruiken een hinderpaal vormen in de strijd tegen WG/FT, kan de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, onverminderd paragraaf 1, andere tegenmaatregelen bepalen evenredig met de hoge risico's van het witwassen van geld of de financiering van terrorisme van het betrokken land of gebied.

Artikel 54 van de Wet verleent de bevoegdheid aan de Koning om de verplichting tot melding van vermoedens van de onderworpen entiteiten uit te breiden tot geldmiddelen, verrichtingen en feiten waarin natuurlijke of rechtspersonen zijn betrokken die gedomicilieerd, geregistreerd of gevestigd zijn in een land of een gebied waarvan de wetgeving als ontoereikend wordt erkend of waarvan wordt aangenomen dat hun gebruiken een hinderpaal vormen in de strijd tegen het witwassen van geld of de financiering van terrorisme door:

- de nationale risicoanalyse die in toepassing van artikel 68 van de Wet moet worden opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de Nationale Veiligheidsraad en het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst, of
- door een bevoegde internationale of Europese instantie voor het overleg en de coördinatie.

Met 'bevoegde internationale of Europese instantie voor het overleg en de coördinatie' worden voornamelijk bedoeld de FATF, de Raad van Europa – MONEYVAL, alsook de Europese Commissie.

In deze toelichting willen we de onderworpen entiteiten wijzen op de openbare verklaringen die regelmatig door de FATF en ook Moneyval worden gepubliceerd. Deze waarschuwingen hebben betrekking op de risico's van bepaalde landen voor de integriteit van het internationale financiële stelsel door het gebrek aan inzet van deze landen voor de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme.

In deze openbare verklaringen kan onder meer worden geëist dat er specifieke tegenmaatregelen worden genomen, of dat er verhoogde waakzaamheid aan de dag wordt gelegd ten aanzien van verrichtingen en zakelijke relaties waarbij personen die banden met deze landen hebben betrokken zijn.

Alle openbare verklaringen van de FAG en Moneyval worden op de webstek van de CFI geplaatst. We vragen u dan ook regelmatig deze webstek te raadplegen (zie rubriek “Mededelingen”, “Niet-meewerkende landen”).

Op Europees niveau en in overeenstemming met artikel 9, lid 1, van Richtlijn (EU) 2015/849 moeten de derde landen die in hun nationale wetgeving tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme strategische tekortkomingen vertonen die een aanzienlijke bedreiging vormen voor het financiële stelsel van de Unie ("derde landen met een hoog risico"), geïdentificeerd worden door de Europese Commissie en dit ter bescherming van de goede werking van de interne markt.

Artikel 9, lid 2, van Richtlijn (EU) 2015/849 verleent de Commissie de bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen met het oog op de identificatie van derde landen met een hoog risico, rekening houdend met strategische tekortkomingen, en bevat de criteria waarop de Commissie haar beoordeling moet baseren. Op basis van die identificatie moeten de onderworpen entiteiten overeenkomstig artikel 18, lid 1, van de Richtlijn (EU) 2015/849 en artikel 38 van de Wet verscherpte cliëntenonderzoeksmatregelen toepassen wanneer zij zakelijke relaties

aangaan of transacties verrichten met natuurlijke personen of juridische entiteiten die gevestigd zijn in een op de lijst vermeld land.

Op 14 juli 2016 heeft de Europese Commissie haar goedkeuring gehecht aan Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/1675 van de Commissie van 14 juli 2016 tot aanvulling van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad door de identificatie van derde landen met een hoog risico die strategische tekortkomingen vertonen²¹.

Overeenkomstig artikel 9, lid 4, van Richtlijn (EU) 2015/849 heeft de Commissie rekening gehouden met de toen laatst uitgebrachte publieke verklaring ("Public Statement") van de FATF, FATF-documenten (Improving Global AML/CFT Compliance: on-going process), FATF-verslagen met beoordelingen van internationale samenwerking en wederzijdse evaluatierapporten van de FATF en door de FATF geïnspireerde regionale organisaties (FSRB's) in verband met de risico's die uitgaan van afzonderlijke derde landen. Op grond van die beoordeling heeft de Commissie een aantal derde landen geïdentificeerd die in hun nationale wetgeving in de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme strategische tekortkomingen vertonen die een aanzienlijke bedreiging vormen voor het financiële stelsel van de Unie.

Die landen werden dan ook opgenomen in de gedelegeerde handeling als bedoeld in artikel 9 van de Richtlijn (EU) 2015/849.

Zoals benadrukt in overweging 28 van Richtlijn (EU) 2015/849, zal de Commissie haar beoordelingen aanpassen wanneer in informatiebronnen afkomstig van internationale organisaties en opstellers van standaarden, zoals de FATF, wijzigingen worden aangebracht. De Commissie wil die lijst dan ook bijwerken om rekening te houden met de vooruitgang die derde landen met een hoog risico hebben geboekt bij het wegwerken van de strategische tekortkomingen (of met het uitblijven van dergelijke vooruitgang). Op basis van deze informatie kan de Commissie extra derde landen met een hoog risico identificeren die strategische tekortkomingen vertonen of reeds geïdentificeerde derde landen met een hoog risico van het ene naar het andere onderdeel van de lijst verplaatsen of volledig schrappen, afhankelijk van de door een land geboekte vooruitgang (of het uitblijven daarvan).

Op datum van publicatie van deze toelichting is de lijst van derde landen zoals gepubliceerd in de Bijlage van de voornoemde gedelegeerde verordening in het Publicatieblad van 20 september 2016 nog steeds van toepassing. Het is aangeraden om regelmatig de website van de CFI te consulteren voor nieuwe aanpassingen (zie rubriek "Mededelingen", "Niet-meewerkende landen").

Op datum van publicatie van deze toelichting werd overeenkomstig artikel 54 van de Wet geen enkel land of gebied door de Koning benoemd waarvoor er een objectieve meldplicht van toepassing is.

²¹ Publicatieblad van de EU, 20 september 2016, L254.

7.3. Objectieve meldplicht bij het gebruik van contanten bij een vastgoedtransactie (artikel 66, § 2 van de Wet)

Art. 66. § 1. Voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder “de prijs van de verkoop van een onroerend goed” het totale bedrag dat de koper moet betalen en dat betrekking heeft op de aankoop en de financiering van dat goed, hierin inbegrepen de hieruit voortvloeiende bijhorende kosten.

§ 2. De prijs van de verkoop van een onroerend goed mag enkel vereffend worden door middel van een overschrijving of cheque.

De verkoopovereenkomst en -akte moeten het of de nummer(s) van de financiële rekeningen vermelden waarlangs het bedrag werd of zal worden overgemaakt, evenals de identiteit van de houders van die rekeningen.

Wanneer de notarissen of de vastgoedmakelaars bedoeld in artikel 5, § 1, 26° en 30°, vaststellen dat het eerste en het tweede lid niet worden nageleefd, brengen ze dit onmiddellijk ter kennis aan de CFI overeenkomstig de modaliteiten omschreven in artikel 50.

Artikel 66 van de Wet is van toepassing op notarissen en vastgoedmakelaars (met inbegrip van landmeters-experten wanneer zij de beoogde gereguleerde activiteiten van vastgoedmakelaar uitoefenen, bedoeld in artikel 5, 30° van de Wet) wanneer ze een akte of een overeenkomst voor de verkoop van een onroerend goed opmaken.

Bij de verkoop van een onroerend goed bepaalt artikel 66, § 2, van de Wet dat de prijs van de verkoop van een onroerend goed enkel mag worden vereffend door middel van overschrijving of cheque.

Artikel 66, § 1, van de Wet bepaalt dat met de prijs van de verkoop van een onroerend goed het door de koper totaal te betalen bedrag betreffende de aankoop en de financiering van dit goed wordt bedoeld. Dit bedrag omvat dus niet alleen de kosten met betrekking tot de verkoop, namelijk de registratierechten en andere taksen, de hypothecaire inschrijvingsrechten, de honoraria en kosten van de notaris, de honoraria van de eventuele vastgoedmakelaar evenals het bedrag geconsigneerd bij de instrumenterende notaris in geval van hoger bod, maar ook de kosten in verband met de eventuele op de verkoop aanvullende contracten zoals de contracten van hypothecaire lening, levensverzekering of schuldsaldoverzekering bij overlijden, hierbij inbegrepen de kosten van hypothecaire inschrijving. Bijgevolg kunnen betalingen die een onroerende verkoop met zich meebrengt, enkel worden verricht door een overschrijving of een cheque.

De verkoopovereenkomst en -akte moeten het of de nummer(s) van de financiële rekeningen vermelden waarlangs het bedrag werd of zal worden overgemaakt, evenals de identiteit van de houders van die rekeningen. Het gaat hier dus niet om de rekening van de notaris waarlangs de sommen kunnen transiteren, maar wel de rekeningen waarvan de gedebiteerde sommen effectief afkomstig zijn.

Krachtens artikel 66, § 2, derde lid, van de Wet moeten notarissen en vastgoedmakelaars onmiddellijk de CFI op de hoogte brengen indien ze de niet-naleving van voorgaande bepaling vaststellen, m.a.w. de niet-naleving van het verbod op het gebruik van contanten en het ontbreken in de verkoopovereenkomst en -akte van het rekeningnummer of de rekeningnummers van de financiële rekeningen waarlangs het bedrag werd of zal worden overgedragen evenals de identiteit van de houders van die rekeningen.

Indien de partijen de verrichting reeds hebben uitgevoerd in strijd met de bepalingen van artikel 66 van de Wet en de notaris of vastgoedmakelaar slechts na de reeds uitgevoerde verrichting vaststelt dat voornoemde bepaling niet werd nageleefd, dan moet hij, krachtens voornoemd artikel 66, dit onmiddellijk ter kennis brengen van de CFI.

Indien de partijen de verrichting echter nog moeten uitvoeren en dit willen doen in strijd met artikel 66 van de Wet dan moet de notaris of de vastgoedmakelaar de partijen meedelen dat hij onmogelijk kan tussenkomen bij het verlijden van deze verkoopovereenkomst of akte. Bovendien moet hij dit onmiddellijk ter kennis brengen van de CFI.

Deze objectieve meldingen moeten in toepassing van artikel 50 van de Wet onmiddellijk, schriftelijk of elektronisch, ter kennis worden gebracht aan de CFI, en dit overeenkomstig de modaliteiten nader omschreven in Hoofdstuk 4 van deze toelichting.

Hoofdstuk 4: Te volgen modaliteiten bij melding aan de CFI

1. Melding van de informatie

Art. 50. De informatie en de inlichtingen bedoeld in de artikelen 47, 48, en 66, § 2, derde lid, worden schriftelijk of op elektronische wijze gemeld aan de CFI, overeenkomstig de door haar bepaalde modaliteiten.

De Koning kan op advies van de CFI, de lijst van de onderworpen entiteiten opstellen waarvoor de in het eerste lid bedoelde kennisgevingen en inlichtingen, uitsluitend online worden gemeld.

Art. 48. De onderworpen entiteiten geven gevolg aan de verzoeken tot bijkomende inlichtingen die aan hen worden gericht door de CFI, op grond van artikel 81, binnen de door haar bepaalde termijnen.

De meldingen van verdachte geldmiddelen, feiten, verrichtingen en pogingen tot verrichtingen, moeten schriftelijk of op elektronische wijze worden gemeld aan de CFI, op het volgende adres:

Cel voor Financiële Informatieverwerking
 Gulden Vlieslaan 55, bus 1
 1060 Brussel
 tel. : 02/533 72 11
 fax: 02/533 72 00
 e-mail: info@ctif-cfi.be

De melding kan ook online gebeuren. Bovendien, kan de Koning op advies van de CFI, de lijst van de onderworpen entiteiten opstellen waarvoor de meldingen uitsluitend online gebeuren.

Het systeem voor onlinemeldingen werd op 1 september 2006 in gebruik genomen. Het onlinemeldsysteem van de Cel werd ORIS gedoopt en laat melders toe via een beveiligde website verdachte geldmiddelen, verrichtingen of pogingen tot verrichtingen en feiten te melden. De melder ontvangt onder verantwoordelijkheid van de AMLCO een aantal beveiligde toegangen die intern worden verdeeld zonder dat de CFI de identiteit van de medewerker die meldt moet kennen. De melding gebeurt in naam van en voor rekening van de onderworpen entiteit.

Het systeem biedt de melder tevens de mogelijkheid het meldproces enigszins te automatiseren.

Het is de bedoeling van de Cel steeds meer melders ingeschreven te zien op het onlinemeldsysteem.

Toegang krijgen is eenvoudig: melders sturen een e-mail naar info@ctif-cfi.be, ze ontvangen vervolgens een formulier dat ze invullen en naar de CFI terugsturen.

De ingeschreven melders melden zich vervolgens aan op de beveiligde portaalsite met hun gebruikersnaam en wachtwoord en kunnen zo hun

meldingen invullen / doorsturen. Indien u meer informatie wenst over dit systeem voor onlinemeldingen kunt u op het bovenvermelde adres met de CFI contact opnemen.

2. Meldingsformulier

De CFI heeft een meldingsformulier (zie bijlage) voor de melders die niet opteren voor het onlinemeldsysteem²². Dit kan bijvoorbeeld gelden voor melders die een zeer beperkt aantal meldingen per jaar doen. Het is dan ten zeerste aan te raden dit formulier te gebruiken, ook al is dit niet formeel verplicht. Voor de rubrieken waarvoor de meldende onderworpen entiteit niet over informatie beschikt, volstaat het de vermelding “niet beschikbaar” te gebruiken.

De CFI zal haar taak beter kunnen vervullen indien de melding duidelijk, beknopt, nauwkeurig en goed gemotiveerd wordt opgesteld, en ondermeer onderstaande elementen bevat:

- alle objectieve elementen die aan de basis van het vermoeden liggen (samenvatting van de verrichtingen, ongebruikelijke bewegingen en/of kenmerken, beschrijving van de feiten, toelichting over de vermoedelijke oorsprong en bestemming van de verdachte geldmiddelen...);
- een analyse van het gemelde geval (de redenering die tot een vermoeden leidde, ongebruikelijke factoren of omstandigheden die geleid hebben tot de melding van bedragen of feiten die mogelijk tot witwassen of financiering van terrorisme bijdroegen);
- wanneer het een uit te voeren verrichting betreft, de termijn van uitvoering;
- alle documenten die voor de CFI nuttig kunnen zijn. Het gaat hier in het bijzonder om rekeninghistorieken, in een vorm die zo veel mogelijk informatie bevat en in een formaat dat met de computer kan worden verwerkt, een kopie van het document van geldovermaking of wisselverrichting of andere documenten zoals die met betrekking tot de opening van een rekening, het afsluiten van een levensverzekering of het afsluiten van enige andere overeenkomst.

3. Opvolging van de ontvangen meldingen

Zodra de CFI de melding ontvangt, bevestigt zij in toepassing van artikel 79, § 4, van de Wet, er de ontvangst ervan, en oefent zij haar bevoegdheden uit in overeenstemming met de artikelen 80 tot en met 83 van de Wet.

De CFI kan, in overeenstemming met voornoemde artikelen 80 en 81 van de Wet:

- zich verzetten tegen de uitvoering van elke verrichting die betrekking heeft op de melding of de bijkomende informatie (Artikel 80 van de Wet, zie infra Hoofdstuk 3,1.2.1.), en
- zich binnen de door haar bepaalde termijn alle bijkomende informatie laten meedelen die zij voor de vervulling van haar opdracht nuttig acht. (Artikel 81 van de Wet)

²² Dit formulier is beschikbaar op de webstek van de CFI <http://www.ctif-cfi.be> – Belgisch stelsel – Melders.

Zij kan daartoe niet enkel de melder bevragen, maar tevens alle andere aan de wet onderworpen entiteiten, alsook de toezichthouders van de onderworpen entiteiten en de Stafhouder van de advocaten, de politiediensten, de administratieve diensten van de Staat, de OCMW's, de curatoren in een faillissement, de voorlopige bewindvoerders als bedoeld in artikel 8 van de faillissementswet van 8 augustus 1997²³ en de gerechtelijke overheden.

In toepassing van artikel 82 van de Wet behoort het tot de bevoegdheid van de CFI, om door middel van een grondige analyse, te bepalen of de geldmiddelen of de goederen die worden gebruikt bij de verrichting of het aangeklaagde feit kunnen voortkomen uit een criminele activiteit, zoals gedefinieerd in artikel 4, 23° van de Wet (zie supra Hoofdstuk 3, 1.,1.4.).

In toepassing van artikel 83 van de Wet en onder voorbehoud van de daarin voorziene uitzonderingen mogen de leden van de CFI en de leden van haar personeel, de leden van de politiediensten en de andere ambtenaren die bij haar gedetacheerd zijn alsook de externe deskundigen waarop zij een beroep doet, zelfs in het geval bedoeld in artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering en niettegenstaande enige andersluidende bepaling, geen ruchtbaarheid geven aan de informatie waarvan zij bij de uitoefening van hun opdrachten kennis hebben gekregen.

4. Vertrouwelijk karakter van de melding aan, en de verzoeken tot bijkomende informatie vanwege, de CFI

Art. 55. § 1. De onderworpen entiteiten, hun bestuurders, personeelsleden, agenten en distributeurs, evenals de Stafhouder bedoeld in artikel 52, delen niet mee aan een betrokken cliënt noch aan derden dat informatie of inlichtingen, zijn, zullen worden of werden verstrekt aan de CFI in overeenstemming met de artikelen 47, 48, 54 of 66, § 2, derde lid, of dat een analyse naar het witwassen van geld of de financiering van terrorisme aan de gang is of zou kunnen worden geopend.

Het verbod bedoeld in het eerste lid is ook van toepassing op de daarin bedoelde mededelingen van informatie of inlichtingen aan de bijkantoren van onderworpen entiteiten gevestigd in derde landen.

§ 2. Wanneer een natuurlijk persoon die behoort tot één van de categorieën van de onderworpen entiteiten opgesomd in artikel 5, § 1, 23° tot en met 28°, een cliënt tracht te ontraden deel te nemen aan een illegale activiteit is er geen mededeling in de zin van paragraaf 1.

²³ Vanaf 1 mei 2018 gaat het om de curatoren en de voorlopige bewindvoerders respectievelijk beoogd in de artikel XX.122 en artikel XX.31 van het Boek XX "Insolventie van ondernemingen", in het Wetboek van economisch Recht, in toepassing van de wet van 11 augustus 2017 houdende invoeging van het Boek XX "Insolventie van ondernemingen", in het Wetboek van economisch recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan Boek XX en van de rechtshandhavingsbepalingen eigen aan Boek XX in het Boek I van het Wetboek van economisch recht (Belgisch Staatsblad, 11.09.2017)

Art. 56. § 1. Het verbod waarvan sprake is in artikel 55 is niet van toepassing op de mededeling aan de toezichtautoriteiten die bevoegd zijn op grond van artikel 85, noch op de mededeling voor repressieve doeleinden.

§ 2. Het verbod waarvan sprake in artikel 55 is niet van toepassing op de mededeling van informatie:

1° tussen kredietinstellingen of financiële instellingen als bedoeld in artikel 2, lid 1, punten 1 en 2, van Richtlijn 215/849, gevestigd in een lidstaat wanneer deze instellingen behoren tot eenzelfde groep;

2° tussen de instellingen als bedoeld in 1°, hun bijkantoren en hun dochters waarin zij een meerderheidsbelang hebben, gevestigd in derde landen, op voorwaarde dat die bijkantoren en dochters volledig voldoen aan de op groepsniveau geldende gedragslijnen en procedures overeenkomstig artikel 45 van Richtlijn 2015/849, inbegrepen de procedures voor het delen van informatie binnen de groep;

3° tussen de instellingen bedoeld in 1° of tussen deze instellingen en gelijkwaardige instellingen gevestigd in derde landen waarvan de voorschriften gelijkwaardig zijn aan de voorschriften van Richtlijn 2015/849, wanneer deze instellingen optreden in verband met eenzelfde cliënt en in het kader van eenzelfde verrichting, op voorwaarde dat de uitgewisselde informatie slaat op die cliënt of die verrichting, dat ze enkel wordt gebruikt ter voorkoming van het witwassen van geld of van de financiering van terrorisme en dat de instelling die de informatie ontvangt onderworpen is aan verplichtingen die gelijkwaardig zijn aan de voorschriften van Richtlijn 2015/849 inzake mededelingsverbod en de bescherming van persoonsgegevens;

4° tussen de personen bedoeld in artikel 2, lid 1, punt 3, a) en b), van Richtlijn 2015/849 of tussen deze personen en personen die hetzelfde beroep uitoefenen in derde landen die verplichtingen opleggen die gelijkwaardig zijn aan deze bepaald in Richtlijn 2015/849:

a) die hun beroepsactiviteiten uitoefenen, al dan niet als werknemers, binnen dezelfde rechtspersoon of een grotere structuur waartoe de persoon behoort en die onder hetzelfde eigendom, hetzelfde bestuur of hetzelfde toezicht op de naleving van de verplichtingen vallen; of

b) wanneer zij tussenkomen in verband met eenzelfde cliënt en in het kader van eenzelfde verrichting, op voorwaarde dat de uitgewisselde informatie betrekking heeft op die cliënt of die verrichting, dat ze uitsluitend wordt gebruikt ter voorkoming van witwassen van geld of van financiering van terrorisme, en dat de bestemming van de informatie onderworpen is aan gelijkwaardige verplichtingen dan degene bepaald in Richtlijn 2015/849 inzake het mededelingsverbod en de bescherming van de persoonsgegevens.

Overeenkomstig artikel 55, § 1 van de Wet, en teneinde de melders te beschermen, is het de onderworpen entiteiten, hun bestuurders, personeelsleden, agenten en distributeurs, evenals de Stafhouder bedoeld in artikel 52, verboden aan een betrokken cliënt of aan derden mede te delen dat

informatie of inlichtingen, zijn, zullen worden of werden verstrekt aan de CFI of dat een analyse naar het witwassen van geld of de financiering van terrorisme aan de gang is of zou kunnen worden geopend.

Dit mededelingsverbod, ook wel “*tipping-off*” verbod genoemd, slaat zowel op de meldingen aan de CFI, als op de door de CFI gevraagde bijkomende informatie aan de onderworpen entiteiten. Het mededelingsverbod dekt evengoed de interne analyses gemaakt door de AMLCO van de onderworpen entiteit teneinde met name te bepalen of er aanleiding is tot het maken van een melding aan de CFI, alsook de externe analyses verricht door de CFI teneinde te bepalen of er ernstige aanwijzingen zijn van witwassen van geld of financiering van terrorisme.

Indien een notaris, een bedrijfsrevisor, auditor, een externe accountant, een externe fiscaal adviseur, een erkende boekhouder of een erkende boekhouder-fiscalist of nog een advocaat alles in het werk stellen om een cliënt te doen afzien van deelname aan een illegale activiteit, is er geen sprake van openbaarmaking in de zin van het eerste lid van het voornoemd artikel.

Op dit verbod voorziet artikel 56 van de Wet een aantal uitzonderingen:

- Het verbod is niet van toepassing op de mededelingen gericht aan de bevoegde toezichtautoriteiten noch op openbaarmakingen voor wetshandhavingsdoeleinden (parket, politie, onderzoeksrechter). Laatstgenoemde uitzondering bevestigt dat de geheimhouding van de meldingen aan de CFI niet door de melder kan worden ingeroepen om zijn medewerking aan een gerechtelijk onderzoek te weigeren, ongeacht of dit al dan niet uit een melding voortvloeit of betrekking heeft op de personen op wie de melding betrekking heeft, of op hun verrichtingen.
- De punten 1 tot 3 van paragraaf 2 van het artikel 56 van de Wet betreffen de uitzonderingen op het verbod op openbaarmaking die van toepassing zijn tussen kredietinstellingen en financiële instellingen die tot eenzelfde groep behoren en wiens bijkantoren en dochterondernemingen zich voor het merendeel in derde landen bevinden en tussen deze instellingen wanneer zij niet tot dezelfde groep behoren.
- In punt 4°, a), van paragraaf 2 van artikel 56 beoogt men de advocaten, de notarissen, de bedrijfsrevisoren, de auditkantoren en eenieder die het beroep van wettelijk auditor uitoefent, de externe accountants, de externe belastingconsulenten, de externe erkende accountants en de erkende boekhouders-fiscalisten en hun stagiairs die onderdanen zijn van de Europese Unie of van een derde land en die hun professionele activiteiten, al dan niet in loondienst, verrichten binnen dezelfde rechtspersoon of een grotere structuur waartoe de persoon behoort en die gemeenschappelijke eigendoms- en bestuurlijke banden en een gemeenschappelijke nalevingscontrole heeft. Op deze wijze is het voor de beroepsuitoefenaars die hun activiteiten uitoefenen binnen een grensoverschrijdende structuur mogelijk om informatie uit te wisselen over meldingen die zij hebben gedaan bij de CFI of hun eigen nationale meldpunt.
- In punt 4°, b), van paragraaf 2 van artikel 56 beoogt men de openbaarmaking tussen de advocaten, de notarissen, de

bedrijfsrevisoren, de auditkantoren en eenieder die het beroep van wettelijk auditor uitoefent, de externe accountants, de externe belastingconsulenten, de externe erkende accountants en de erkende boekhouders-fiscalisten en hun stagiairs binnen de EU of gevestigd in een derde land, zonder dat zij tot eenzelfde grotere structuur behoren, en wanneer zij tussenkomen met betrekking tot dezelfde cliënt en dezelfde verrichting. Op deze wijze is het, net als in het verleden, bijvoorbeeld mogelijk voor een notaris en voor een advocaat, die tussenkomen voor dezelfde verrichting en voor dezelfde cliënt, om informatie uit te wisselen met betrekking tot eventuele meldingen die één van beiden zou hebben gedaan aan de CFI, of hun nationaal meldpunt. Indien de uitwisseling van informatie dient te geschieden met een persoon gevestigd in een land buiten de EER, dient deze uitwisseling te beantwoorden aan eisen en aan een toezicht gelijkwaardig aan deze vereist door Richtlijn (EU) 2015/849.

Hoofdstuk 5: Bescherming van de melders

1. Immunititeit

Art. 57. De verstrekking te goeder trouw van informatie aan de CFI door een onderworpen entiteit, door één van haar bestuurders, personeelsleden, agenten of distributeurs, of door de Stafhouder bedoeld in artikel 52, vormt geen inbreuk op ongeacht welke op grond van een contract of van een wettelijke, reglementaire of bestuursrechtelijke bepaling opgelegde beperking inzake de openbaarmaking van informatie en leidt voor de betrokken onderworpen entiteit of voor haar bestuurders, personeelsleden, agenten of distributeurs, tot geen enkele vorm van aansprakelijkheid op burgerrechtelijk, strafrechtelijk en tuchtrechtelijk vlak, noch tot nadelig of discriminatoir optreden van de werkgever, zelfs indien deze niet precies op de hoogte waren van de onderliggende criminele activiteit, en ongeacht of enige illegale activiteit daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.

Het artikel 57 van de Wet zorgt voor de omzetting van artikel 37 van Richtlijn (EU) 2015/849, voor wat betreft de bescherming van de melders wanneer zij te goeder trouw de meldingen aan de CFI kenbaar maken. Het artikel houdt eveneens rekening met Aanbeveling 20 van de FATF en versterkt derhalve inhoudelijk de bescherming waarin voorzien was in het oude artikel 32 van de wet van 11 januari 1993.

Nu wordt er enerzijds expliciet gesteld dat het te goeder trouw kenbaar maken van informatie aan de CFI geen schending inhoudt van enige beperking op het openbaar maken of onthullen van informatie zoals opgelegd door een overeenkomst, en dat deze melding niet kan leiden tot een nadelige of discriminerende maatregel op het vlak van de tewerkstelling (artikel 37 van Richtlijn (EU) 2015/849). Anderzijds wordt er ook expliciet gesteld dat de immunititeit onaangetast blijft, zelfs in een situatie waar de melders niet precies op de hoogte waren van de onderliggende criminele activiteit en dit onafhankelijk van het feit of er al dan niet effectief een illegale activiteit heeft plaatsgevonden (Aanbeveling 20 FATF).

Wanneer een onderworpen entiteit bijvoorbeeld redenen had om te vermoeden dat de geldmiddelen van illegale herkomst waren, en dat die illegale herkomst fiscale fraude kon zijn, kan zij door de cliënt niet aansprakelijk worden gesteld op grond van het feit dat zij vooraf niet had vastgesteld dat het om ernstige fiscale fraude ging. Dit bevestigt nogmaals dat het niet aan de melder is om de criminele activiteit te identificeren die onderliggend is aan zijn vermoeden van witwassen van geld. Het is aan de CFI om een diepgaand onderzoek te voeren en het verband te leggen tussen het vermoeden van witwassen van geld en de criminele activiteit.

In dit verband wordt normaal herhaald dat de melding te goeder trouw moet worden verricht opdat de immunititeit van toepassing zou zijn.

De melding moet derhalve steeds gemotiveerd zijn door motieven of elementen die de geldmiddelen of de verrichting *verdacht* maken in de concrete gegeven omstandigheden, met andere woorden gebaseerd zijn op vermoedens van witwassen, dus vermoedens dat de fondsen verworven zijn uit een criminele activiteit, of dat zij verband houden met de financiering van terrorisme, met andere woorden dat zij zullen worden aangewend voor een criminele activiteit.

De goede trouw houdt in dat de melding niet mag gebeuren met als doel de cliënt te benadelen en ook niet mag gebaseerd zijn op onjuiste, niet-verifieerbare of onvolledige informatie, of niet mag gebeuren zonder dat er ook maar enige aanwijzing is van witwassen van geld of financiering van terrorisme waar het vermoeden kan op gestaafd zijn. (zie hierover ook supra, Hoofdstuk III, 1.3. Een individuele en subjectieve plicht).

We wijzen ook op het principe dat de goede trouw steeds wordt vermoed en dat hij die zich op kwade trouw beroept die moet bewijzen (artikel 2268 Burgerlijk Wetboek).

Zoals hierboven reeds aangehaald wordt ze zowel op Europees als internationaal niveau naar de goede trouw verwezen wanneer er een melding wordt gedaan om te voorkomen dat eender welke transactie of eender welke geldmiddelen, zonder ook maar enige aanwijzing of vermoeden van hun criminele oorsprong of hun criminele bestemming zouden worden gemeld, met als direct gevolg het overstelpen van de financiële inlichtingeneenheden, en het verzwakken van de verantwoordelijkheidszin van de melders zelve.

2. Bescherming tegen bedreiging, daden van agressie of intimidatie

Art. 58. Wanneer de CFI een mededeling doet aan de Procureur des Konings of aan de federale procureur of aan de autoriteiten bedoeld in artikel 83, § 2, worden ze niet in kennis gesteld van de meldingen van vermoedens die ze heeft ontvangen van onderworpen entiteiten op grond van de artikelen 47, 54 en 66, § 2, derde lid, teneinde de anonimiteit van hun auteurs te beschermen.

Indien de personen bedoeld in artikel 83, § 1, worden opgeroepen om in rechte te getuigen, mogen zij de identiteit van de in het eerste lid bedoelde auteurs evenmin bekendmaken.

Art. 59. De bevoegde autoriteiten inzake onderzoek en vervolging van WG/FT nemen alle passende maatregelen om de bestuurders, personeelsleden, agenten en distributeurs van de onderworpen entiteiten die hetzij intern, hetzij aan de CFI vermoedens van het witwassen van geld of de financiering van terrorisme melden, te beschermen tegen bedreigingen of daden van agressie.

Een van de zorgen van de meldende onderworpen entiteiten is dat hun identiteitsgegevens of die van hun werknemers of vertegenwoordigers niet nodeloos kenbaar worden gemaakt.

Van bij het begin van haar activiteiten is de CFI zich bewust van het fysieke risico waaraan de leden van de onderworpen entiteiten worden blootgesteld ingevolge de verplichting tot het mededelen van feiten of vermoedens van witwassen die aan deze entiteiten is opgelegd. De wetgever heeft daarmee rekening gehouden in voornoemde artikels.

Om de anonimiteit te beschermen van de onderworpen entiteiten die een vermoeden hebben gemeld en om de melders tegen bedreigingen of vijandige

daden te beschermen is het wettelijk verboden om aan de procureurs des Konings, de onderzoeksrechters, de buitenlandse tegenhangers van de CFI, het OLAF, de arbeidsauditeur, het SIOD, de FOD Financiën, de Staatsveiligheid, de Algemene inlichtingen- en veiligheidsdienst van het Leger alsook aan het OCAD een kopie te bezorgen van de meldingen van een vermoeden zelfs indien de CFI aan hen informatie mededeelt. De melding *as such* blijkt dus steeds in het bezit van de CFI.

Bijgevolg past de CFI, in haar operationele praktijk, reeds een reeks maatregelen toe met als doel de fysieke personen alsook de entiteiten die hen tewerkstellen niet bloot te stellen aan eventuele bedreigingen of daden van agressie.

In de praktijk is het zo dat, wanneer de CFI een melding ontvangt, zij deze kruist met informatie verkregen van of gevraagd aan organisaties en onderworpen entiteiten dewelke zij krachtens de Wet mag ondervragen. Dit leidt ertoe dat de mededelingen die eventueel worden gedaan aan het Parket of aan de hierboven opgesomde autoriteiten gebaseerd zijn op meerdere bronnen zonder de oorspronkelijke melding zelf te hernemen of te herhalen. Voor ieder dossier doorgemeld aan de gerechtelijke autoriteiten (procureur des Konings of Federaal procureur) maakt de CFI een verslag op met daarin alle ontvangen, verzamelde en geanalyseerde informatie, ongeacht of deze nu afkomstig is van meldingen of van andere legale bronnen. Dit verslag vermeldt nooit welke informatie specifiek werd verkregen als gevolg van een melding. Dergelijke meldingen, of zij nu aan de oorsprong liggen van het dossier of pas naderhand in aanmerking genomen werden, worden nooit bij deze doormeldingsverslagen gevoegd. Alle informatie wordt zo samengebracht in een verslag dat de CFI voor haar eigen rekening neemt.

Informatie afkomstig van meldingen gedaan door andere beroepsgroepen (advocaten, notarissen, revisoren, accountants,...) wordt, zoals *supra* uiteengezet, geïntegreerd in het verslag van de CFI, waarbij zoveel mogelijk wordt vermeden dat de bron van de melding kan worden geïdentificeerd.

Indien de leden van de CFI, haar personeelsleden, de leden van de politiediensten en de andere ambtenaren die bij haar gedetacheerd zijn, alsook de externe deskundige waarop zij een beroep doet, worden opgeroepen om voor de rechter te getuigen, of voor een parlementaire onderzoekscommissie, is het hen eveneens niet toegestaan om de identiteit van de auteurs van de meldingen te onthullen.

Artikel 59 van de Wet vereist van de bevoegde autoriteiten inzake onderzoek en vervolging, zijnde het parket en de politie om alle passende maatregelen te nemen om de bestuurders, personeelsleden, agenten en distributeurs van de onderworpen entiteiten die hetzij intern, hetzij aan de CFI vermoedens van het witwassen van geld of de financiering van terrorisme melden, te beschermen tegen bedreigingen of daden van agressie.

3. Terugkoppeling van informatie

Omwille van het strenge beroepsgeheim van de CFI mag deze geen enkele informatie over cliënten die ze in het kader van haar werkzaamheden verzameld heeft aan de onderworpen entiteiten meedelen. Wanneer een dossier

aan de Procureur des Konings of de federale procureur wordt doorgemeld zullen deze laatstgenoemden zelf beslissen of het gepast is met de desbetreffende onderneming of persoon contact op te nemen.

Welke informatie kan de CFI meedelen?

Wanneer een dossier zonder gevolg wordt geseponereerd brengt de CFI de meldende onderworpen entiteit hiervan op de hoogte. Een seponering kan het gevolg zijn van het ontbreken van ernstige aanwijzingen op het ogenblik dat de feiten werden onderzocht of omdat de gerechtelijke overheden reeds in het bezit zijn van alle gegevens waarover de CFI beschikt. Een seponering is steeds voorlopig en ontslaat de onderworpen entiteit niet om elke nieuwe verdachte verrichting, die met de betrokken cliënt verband houdt, aan de CFI mee te delen.

Aan de hand van het jaarverslag stelt de CFI haar voorgedijministers, de meldingsplichtige onderworpen entiteiten en via de webstek het brede publiek onder meer op de hoogte van vonnissen uitgesproken in de door de CFI aan de procureur des Konings of aan de federale procureur doorgemelde dossiers.

Het jaarverslag van de CFI verzekert in het deel gewijd aan de statistieken de nodige feedback aangaande de doeltreffendheid van de meldingen van vermoedens en het gevolg dat eraan wordt gegeven. Er wordt ook een typologische en strategische ontleding van de tendensen en de door misdadigers gebruikte technieken om misdaadgeld in de reguliere economische circuits in te brengen voorgesteld in een daartoe specifiek gewijd deel.

Via haar afdeling voor strategische analyse draagt de CFI bij tot een beter begrip van de tendensen op gebied van witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Dergelijke strategische analyse laat ook toe om de aanwijzingen en vermoedens van de melders in een context te plaatsen.

Op de webstek van de CFI zijn in dat kader nuttige informaties te vinden.

Hoofdstuk 6 : Bescherming persoonlijke levenssfeer

Art. 64. § 1. De verwerking van de persoonsgegevens krachtens deze wet is onderworpen aan de bepalingen van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens en aan de bepalingen van de Europese verordeningen die rechtstreekse werking hebben. Deze verwerking van persoonsgegevens is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang in de zin van artikel 5 van dezelfde wet.

§ 2. Persoonsgegevens worden door onderworpen entiteiten op basis van deze wet alleen verwerkt met het oog op het voorkomen van WG/FT en worden niet verder verwerkt op een manier die niet verenigbaar is met deze doelstellingen.

De verwerking van persoonsgegevens op basis van deze wet voor andere doeleinden dan deze voorzien door deze wet, met name commerciële doeleinden, is verboden.

§ 3. De onderworpen entiteiten verstrekken aan hun cliënten de bij artikel 9 van de voornoemde wet van 8 december 1992 voorgeschreven informatie alvorens een zakelijke relatie aan te gaan of een occasionele verrichting uit te voeren.

Die informatie bevat in het bijzonder een algemene kennisgeving aangaande de door of krachtens voornoemde wet voor onderworpen entiteiten geldende wettelijke verplichtingen bij de verwerking van persoonsgegevens met het oog op het voorkomen van WG/FT.

Art. 65. De persoon op wie krachtens deze wet de verwerking van de persoonsgegevens van toepassing is, geniet niet van het recht op toegang en de rectificatie van zijn gegevens, noch van het recht op vergetelheid, op gegevensoverdraagbaarheid of om bezwaren aan te voeren, noch van het recht om niet geprofileerd te worden, noch van kennisgeving van de veiligheidsgebreken.

Het recht op toegang van de betrokken persoon tot de persoonsgegevens die hem betreffen, wordt onrechtstreeks uitgeoefend, krachtens artikel 13 van de voornoemde wet van 8 december 1992, bij de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer zoals ingesteld door artikel 23 van dezelfde wet.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer deelt uitsluitend aan de verzoeker mede dat de nodige verificaties werden verricht en over het resultaat daarvan wat de rechtmatigheid van de verwerking in kwestie betreft. Deze gegevens kunnen worden meegedeeld aan de verzoeker wanneer de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, in overeenstemming met de CFI en na advies van de verantwoordelijke voor de verwerking, enerzijds vaststelt dat de mededeling ervan niet vatbaar is voor bekendmaking van het bestaan van een melding van een vermoeden bedoeld in 47 en 54, van de gevolgen die hieraan werden gegeven of van de uitoefening

door de CFI van haar recht om bijkomende inlichtingen te vragen op grond van artikel 81, noch vatbaar is om de doelstelling van de strijd tegen WG/FT in het gedrang te brengen, en anderzijds vaststelt dat de betreffende gegevens betrekking hebben op de verzoeker en door onderworpen entiteiten, de CFI of de toezichtautoriteiten worden bijgehouden voor toepassing van deze wet.

Op ogenblik van het schrijven van de Wet werd op Europees niveau de bescherming van de persoonsgegevens geregeld door Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van fysieke personen aangaande de behandeling van persoonsgegevens en het vrije verkeer van deze gegevens (hierna "Richtlijn 95/46/EG"), alsook op nationaal niveau door de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna de "wet van 8 december 1992"), die de voornoemde richtlijn omzet.

Echter moet de aandacht gevestigd worden op het feit dat er recent nieuwe Europese regelgeving inzake de bescherming persoonsgegevens werd uitgevaardigd: enerzijds is er de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) en anderzijds is er de Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (richtlijn voor de politie, de financiële inlichtingeneenheden, en justitie).

Deze teksten verschenen in het Europese Publicatieblad van 4 mei 2016²⁴.

De voornoemde Verordening (EU) 2016/679, meestal GDPR (*general data protection regulation*) genaamd, is van kracht geworden twintig dagen na publicatie, nl. op 24 mei 2016 en wordt, twee jaar later, automatisch van toepassing: 25 mei 2018. Op 25 mei 2018 zal Richtlijn 95/46/EG worden opgeheven en worden vervangen door Verordening (EU) 2016/679.

De voornoemde Richtlijn (EU) 2016/680 voor politie en justitie, en ook de CFI, moet via nationale wetgeving omgezet worden tegen uiterlijk 6 mei 2018.

Artikel 5, e), van de wet van 8 december 1992 bepaalt dat persoonsgegevens slechts mogen verwerkt worden in één van de volgende gevallen (...): "wanneer de verwerking noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang of die deel uitmaakt van de uitoefening van het openbaar gezag, die is

²⁴ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)
Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad

opgedragen aan de verantwoordelijke voor de verwerking of aan de derde aan wie de gegevens worden verstrekt". Artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2016/679 bepaalt eveneens het volgende: "De verwerking is alleen rechtmatig indien en voor zover aan ten minste een van de onderstaande voorwaarden is voldaan: (...) e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;"

Overweging 42 van Richtlijn (EU) 2015/849 bepaalt het volgende "Bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering wordt door alle lidstaten erkend als een zwaarwegend algemeen belang"; en artikel 43 van Richtlijn (EU) 2015/849 bepaalt dat de verwerking van persoonsgegevens ter voorkoming van witwassen van geld en de financiering van terrorisme wordt beschouwd als "taak van algemeen belang in de zin van Richtlijn 95/46/EG". Artikel 94, lid 2, van Verordening (EU) 2016/679 bepaalt het volgende: "Verwijzingen naar de ingetrokken richtlijn gelden als verwijzingen naar deze verordening."

Derhalve wordt de verwerking van persoonsgegevens met het oog op de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme wel degelijk nog steeds beschouwd als een taak van algemeen belang.

Volgens artikel 4 van de wet van 8 december 1992 en artikel 5, lid 1, b), van Verordening (EU) 2016/679 moeten de gegevens worden verzameld voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden en mogen zij vervolgens niet verder worden verwerkt op een met die doeleinden onverenigbare wijze.

Artikel 64 van de Wet voert deze bepalingen uit: het omschrijft het doel van het verzamelen van de gegevens, namelijk de voorkoming van witwassen van geld en financiering van terrorisme, en verbiedt enige latere verwerking die met voornoemd doel onverenigbaar is, en bevestigt ten slotte dat deze verwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van een taak van algemeen belang.

Overeenkomstig artikel 9 van de wet van 8 december 1992 en artikel 13 van Verordening (EU) 2016/679, wordt de betrokken persoon door de onderworpen entiteit in kennis gesteld van de naam en het adres van de verwerkingsverantwoordelijke en van de verwerkingsdoeleinden, alsook van een algemene mededeling betreffende de verplichtingen opgelegd door de Wet aan de onderworpen entiteiten wanneer zij persoonsgegevens verwerken met het oog op de voorkoming van witwassen van geld en financiering van terrorisme.

Artikel 65 van de Wet beoogt een uitzondering op de rechten van de betrokkene onder de artikelen 15 (recht van inzage), 16 (recht op rectificatie), 17 (recht op gegevenswissing, ook wel het "recht op vergetelheid" genoemd), 20 (recht op overdraagbaarheid van gegevens), 21 (recht om vanwege met een specifieke situatie verband houdende redenen bezwaar te maken tegen de verwerking van hem betreffende persoonsgegevens), 22 (recht om niet te worden geprofileerd zonder menselijke tussenkomst), en 34 (recht op mededeling van een inbreuk in verband met persoonsgegevens aan betrokkene) van de Verordening (EU) 2016/679.

In de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens bepaalt in artikel 3, § 5, 4° dat artikelen 9 (recht op informatie), 10, § 1 (recht op toegang)

en 12 (recht op verbetering) niet van toepassing zijn op de verwerkingen van persoonsgegevens die noodzakelijk zijn geworden ten gevolge van de toepassing van de wet van 11 januari 1993. Artikel 13 van de wet van 8 december 1992 werd ingesteld om bij de Commissie “de in artikelen 10 en 12 bedoelde rechten uit te oefenen ten aanzien van de verwerkingen van persoonsgegevens bedoeld in artikel 3, §§ 4, 5, 6, en 7”.

Anders gezegd, de persoon wiens gegevens worden verwerkt door de CFI geniet geen rechtstreekse toegang tot zijn gegevens. Dit recht wordt op onrechtstreekse wijze verzekerd op basis van artikel 13 van de wet van 8 december 1992, dat het volgende bepaalt: "Eenieder die zijn identiteit bewijst, is gerechtigd zich kosteloos tot de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer te wenden (...). De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer deelt uitsluitend aan de betrokkene mede dat de nodige verificaties werden verricht."

Bovendien is dit onrechtstreeks toegangsrecht, expliciet opgenomen in artikel 65 van de Wet, slechts gedeeltelijk van aard, dit teneinde:

- de onderworpen entiteit of de CFI, alsook de toezichtautoriteiten van de onderworpen entiteiten toe te laten om hun taken naar behoren te vervullen voor doeleinden van de Wet; of
- het belemmeren van informatieverzoeken, analyses, officiële of gerechtelijke onderzoeken of procedures gevoerd voor doeleinden van de Wet te voorkomen en ervoor te zorgen dat het voorkomen, opsporen en onderzoeken van witwassen en financiering van terrorisme niet in gevaar worden gebracht.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer deelt uitsluitend aan de verzoeker mede dat de nodige verificaties werden verricht en over het resultaat daarvan wat de rechtmatigheid van de verwerking in kwestie betreft. Deze gegevens kunnen worden meegedeeld aan de verzoeker wanneer de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, in overeenstemming met de CFI en na advies van de verantwoordelijke voor de verwerking, enerzijds vaststelt dat de mededeling ervan niet vatbaar is voor bekendmaking van het bestaan van een melding van een vermoeden bedoeld in 47 en 54, van de gevolgen die hieraan werden gegeven of van de uitoefening door de CFI van haar recht om bijkomende inlichtingen te vragen op grond van artikel 81, noch vatbaar is om de doelstelling van de strijd tegen WG/FT in het gedrang te brengen, en anderzijds vaststelt dat de betreffende gegevens betrekking hebben op de verzoeker en door onderworpen entiteiten, de CFI of de toezichtautoriteiten worden bijgehouden voor toepassing van de Wet.

Philippe de Koster
Voorzitter

BIJLAGE: Model van meldingsformulier

Model van meldingsformulier betreffende een vermoeden van WG/FTP in uitvoering van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten

1. MELDER (artikel 5, § 1 van de Wet)

(Identificatie- en contactgegevens)

2. CLIËNT (artikel 21 van de Wet)

Te vermelden: alle identificatiegegevens zoals vereist in toepassing van artikel 26 van de Wet

3. LASTHEBBER(S) VAN DE CLIËNT (artikel 22 van de Wet)

Te vermelden: alle identificatiegegevens zoals vereist in toepassing van artikel 26 van de Wet

4. UITEINDELIJKE BEGUNSTIGDEN (artikel 23 van de Wet)

zijnde de natuurlijke perso(o)n(en) die de uiteindelijke eigenaar is (zijn) van of zeggenschap heeft (hebben) over de cliënt, of de lasthebber van de cliënt, of de

begunstigde van levensverzekeringsovereenkomsten (zoals gedefinieerd in artikel 4, 27°, tweede lid van de Wet) en/of

de natuurlijke perso(o)n(en) voor wiens/wier rekening een verrichting wordt uitgevoerd of een zakelijke relatie wordt aangegaan (zoals gedefinieerd in artikel 4, 27°, derde lid van de Wet)

Te vermelden: alle identificatiegegevens zoals vereist in toepassing van artikel 26 van de Wet

**5. BEGUNSTIGDEN VAN LEVENSVZERKERINGSOVEREENKOMSTEN
(artikel 24 van de Wet)**

Te vermelden: alle identificatiegegevens zoals vereist in toepassing van artikel 26 van de Wet

**6. ANDERE PERSONEN DIE BIJ DE VERRICHTING OF DE FEITEN
TUSSENKOMEN**

Te vermelden: De indentificatiegegevens, (zie vorige punten), van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, of juridische constructies die bij de verrichting tussenkomen als opdrachtgever, borg, tegenpartij of tussenkomende bank of andere tussenpersoon, of die in de vermelde feiten een rol spelen.

7. OMSCHRIJVING VAN DE KENMERKEN VAN DE CLIENT, EN VAN HET DOEL EN DE AARD VAN DE ZAKELIJKE RELATIE OF VAN DE OCCASIONELE VERRICHTING (artikel 34 van de Wet)

8. BESCHRIJVING VAN DE GELDMIDDELEN, (POGING TOT) VERRICHTING OF VAN DE FEITEN

Aard van de geldmiddelen, de verrichtingen of pogingen tot verrichtingen of de feiten die een aanwijzing van witwassen of van financiering van terrorisme of proliferatie kunnen zijn, bedrag, munt, plaats (naam en adres van het kantoor), datum, enz.

9. UITVOERING VAN DE VERRICHTING

Termijn binnen dewelke de verrichting door de melder zal worden uitgevoerd. Indien de verrichting uitgevoerd werd vooraleer de CFI werd ingelicht, reden aangeven waarom de CFI niet voorafgaandelijk op de hoogte werd gebracht.

10. VERMOEDENS VAN WITWASSEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME/PROLIFERATIE

Aanwijzingen die laten vermoeden dat de feiten verband houden met WG/FTP of een poging daartoe.

11. STRAFONDERZOEK

Hier aangeven zo er reeds een strafonderzoek hangend is of zo er contacten zijn tussen de melder en een gerechtelijke overheid of een politiedienst. Zo ja, het dossiernummer of de identiteit van de contactpersoon vermelden.

12. EVENTUEEL COMMENTAAR

13. BIJLAGEN

Datum
Naam en functie van de ondertekenaar
Handtekening